

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 8.— L. Za inozemstvo 10 L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Elementi avversari respinti sul fronte di Tobruk

Mitragliamento aereo di mezzi meccanici a Giarabub — Un
nuovo efficace attacco contro La Valletta

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica in data di 29 ottobre il seguente
bollettino di guerra n. 514:

Sul fronte di Tobruk, i nostri reparti
hanno prontamente respinto elementi av-
versari che tentavano avvicinarsi alle no-
stre posizioni. L'artiglieria ha colpito
opere difensive della piazza. Un velivolo
inglese è stato abbattuto della difesa di
Bengasi durante una incursione che non
ha arrecato danni. Mezzi meccanizzati ne-
mici sono stati efficacemente mitragliati

dalla nostra aviazione nella zona di Gia-
rabub.

Sui fronti dello scacchiere di Gondar in
alcuni scontri con i nostri reparti avan-
zati, il nemico ha subito perdite notevoli
in morti e feriti.

Questa notte aerei britannici hanno lan-
ciato bombe su Comiso (Sicilia): nessuna
vittima e danni non rilevanti. Pure stan-
otte unità della R. Aeronautica hanno
centrato con bombe di grosso calibro im-
portanti obiettivi della base di La Valletta
(Malta).

Sovražni oddelki odbiti na fronti pri Tobruku

Letala so s strojnicami obstreljevala sovražne mehanizir-
ane oddelke v Džarabubu — Nov uspešen napad na La
Valetto

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil
je objavil 29. okt. naslednje vojno poro-
čilo št. 514:

Na bojiščih pri Tobruku so naši oddelki
takoj zavrnili sovražne sile, ki so se po-
kusile približati našim pozicijam. Topni-
štvo je uspešno obstreljevalo obrambne
naprave v trdnjavi. Protiletalska obramba
v Bengasiju je sestrelila angleško letalo
med letalskim napadom, ki ni povzročil
škod. Sovražna mehanizirana sredstva, so
bila neefektivno obstreljevana s strojnicami

našega letalstva na področju pri Džara-
bubu.

Na bojiščih področja pri Gondarju je
sovražnik v spopadih z našimi prednjimi
oddelki imel večje izgube v mrtvih in ran-
jenih.

Nocoj so angleška letala metala bombe
na Comiso (Sicilija): nobene žrtve in ne-
znatna škoda.

Tudi nocoj so letala Kr. letalstva s
bombami velikega kalibra zadela važne
cilje oporišča v La Valletti (Malta).

Čestitke Duceju k obletnici pohoda na Rim

Rim, 30. okt. s. O priliki 19. obletnice
fašističnega pohoda na Rim je Duce spre-
jel celo vrsto brzojavnih čestitk od naj-
uglednejših evropskih osebnosti.

Vojvoda Filibert Savojski Genovski mu
je v svoji brzojavki čestital k obletnici po-
hoda na Rim kot izvoru sedanjega zmago-
vitega pohoda osi na Moskvo.

Maršal Antonescu je v svoji čestitki iz-
javil, da veliki fašistični praznik ni v čast
samo fašistični zmagi, marveč tudi nepo-
sredno Duceju, ker pomeni pohod na Rim
prve korake v borbi proti komunistični
anarhiji. Letošnji 28. oktober ni samo ita-
lijski, marveč skupni evropski praznik.

Poglavnik Ante Pavelić je čestital Duce-
ju k obletnici v imenu vsega hrvaškega
naroda. Revolucija črnih srca, s katero ste
kot prvi med prvimi dvignili proti staremu
svetu protikomunistično zastavo, ima
univerzalen pomen, ki ga tudi svobodni in
neodvisni hrvaški narod nikoli ne bo po-
zabil. Brez vas bi se bila Italija in Sredo-
zemlje, center skupne slavne zapadne civi-
lizacije, pogreznila v boljševisko barbar-

stvo, z njima pa bi se vanj pogreznili tudi
ves ostali svet. Rešili ste Evropo in člo-
veštvo že tedaj in zato predstavlja pohod
na Rim duhovno bogastvo vseh civiliziranih
narodov.

Brzojavne čestitke je poslal Duceju tudi
slovaški ministri predsednik in zunanji
minister Tuka, ki je izrazil Duceju iskreno
željo zanj osebno in za srečno bodočnost
Italije.

Duceju so izročili končno tudi poslanico
poveljnika 3. cone črnih srca iz Milana,
ki je prispela v Rim v stafeti fašistične
milice, ki so jo privedli na progi Milan—
Rim, dolgi 678 km. Poslanica pravi: Duce!
Legionarji 3. cone črnih srca, ki skrbno
čuvajo slavo, pridobljeno 28. oktobra 1922,
so prišli do vas po cestah, ki so jih obvla-
dali fašistični legionarji, da vam s to po-
slanico izpričajo zvestobo, ki se ne spre-
minja, vdanost, ki se velno obnavlja, pre-
pričanje borečega se naroda, da bo zma-
gal, nespremenljivo zvestobo nadvse fa-
šističnega mesta prvega fašija.

Po njegovem govoru je predsednik
D'Ameglio proglasil dvajseto sodno leto fa-
šistične dobe za otvorenje.

Za še večji pridelek žita

Bologna, 30. okt. s. Minister za kmetij-
stvo in gozdove Casinari je na zborovanju
zastopnikov sindikalnih in kmetijskih or-
ganizacij v daljšem govoru dal nadaljnja
podrobna navodila glede obvezne oddaje
žita, razdeljevanja živilskih nakaznic in
intenzivnejšega obdelovanja zemlje. Zbo-
rovanje so prisostvovali tudi državni pod-
tajnik za kmetijstvo Pascolato ter pred-
sednik obse konfederacij kmetovalcev in
poljskih delavcev, pa tudi drugi zastopniki
oblasti in strokovne organizacije.

Kar se tiče oddaje žita, bodo posebne
kmetijske skrbnele, da bodo odredbe v tem
pogledu najstrožje izpolnjene. Oni kme-
tijski, ki bodo oddali vse žito, bodo do-
bili pravico do živilskih kart. Vsak kmetič
posesnik je dolžan, da v bodoče poseje še
večjo površino svoje zemlje z žitom. Tudi
letos bodo razpisane nagrade za najinten-
zivnejše pridelovanje žita. Minister je na-
povedal, da bo pridelovanje za življenje
potrebni pridelki aranžirani še v okviru
posebnih odredb. Pozval je tudi pokrajinske
oblasti, ki so pristojne za oskrbo pre-
bivalstva z živilom in potrošnjo, da skrbno
najprej disciplino v smislu izdanih
ukrepov.

Minister Riccardi v Bukarešti

Bukarešta, 30. okt. s. Italijanski minister
za devize in valute Rafael Riccardi je pri-
šel v Bukarešto, kamor ga je povabila
vlada, da tam otvori akademsko leto ita-
lijskega kulturnega zavoda in obišče ita-
lijsko kolonijo. Na postaji so ga sprejeli
rumunski gospodarski minister Marinescu,
šef protokola zunanjega ministrstva Lecca
italijanski poslanik Bova-Scoppa z osebje
poslaništva ter druge ugledne rumunske in
italijanske osebnosti. Minister je pregledal
na postaji razvrščene oddelke bucareškega
fašija in četo rumunskih letalcev. Kmalu
po svojem prihodu je obiskal maršala An-
tonesca ter ministre Mihaila Antonescu,
Rosettija in Marinescu. Zvečer je italijanski
poslanik priredil italijanskemu državniku
na čast svečano večerjo.

Finski otroci na švedskem

Stockholm, 30. okt. s. Švedska se je po-
nudila, da bo prevzela del finskih otrok, ki
so potrebni nege in oskrbe ter primerne
prehrane. V Stockholmu je prispelo že več
tisoč teh otrok in se v bližnjih dneh pričakuje
še novi prihodi.

DOSTOP NA KRIM IZVOJEVAN

V trdovratnih borbah so nemške čete izsilile dostop na Krimski
polotok — Napredovanje v Doneški kotlini se nadaljuje — Zopet
uničen angleški konvoj

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. okt.

Nemško vrhovno poveljstvo poroča:
Kakor je bilo objavljeno že s posebnim
poročilom, so pešadijske divizije v sodelo-
vanju z letalstvom izsilile v trdovratnih
borbah dostop na Krimski polotok. Pri
proboju sovražnih obrambnih postojank
so ujele v času od 18. do 28. oktobra
skupno 15.700 ujetnikov ter 13 tankov, 109
topov, številni drugi vojni material pa za-
plenile ali uničile. Zasedovanje poraženega
sovražnika se je pričelo.

Rumunske čete so zavzele ob severni
obali Azovskega morja ležeči otok ter ga
očistile sovražnika.

V Doneški kotlini zavezniške čete uspeš-
no nadaljujejo zasedovanje umikajočega
se sovražnika.

V severnem odseku je španska »modra
divizija« v obsebnem napadu zavzela več
krajev in ujela zopet večje število sovraž-
nih vojakov.

Močni letalski oddelki so podnevi in po-

noči bombardirali Moskvo z zatigalnimi
in eksplozivnimi bombami. Nastale so
hude eksplozije in veliki požari. Nadaljuju
letalski napadi so bili usmerjeni proti
Petrogradu.

V večdnevem zasledovanju so potopile
pomornice iz konvoja ki je vozil iz An-
glije v Gibraltar, kljub močni zaščiti 14
velikih tovrstnih ladij s skupno 47.000 to-
nami ter en angleški rušilec. Večina kon-
voja je bila s tem uničena. Le nekaj manjših
ladij je ušlo.

Na jugozapadni obali Anglije so bile v
noči na 29. oktober bombardirane luke in
oskrbovalne naprave.

Posebni angleški bombniki so izvršili
v pretekli noči nekaj brezuspešnih motil-
nih napadov na severozapadno in srednjo
Nemčijo.

V času od 22. do 28. oktobra je izgubilo
angleško letalstvo 48 letal. V istem času
so znašale naše izgube v borbi proti An-
gliji 7 letal.

jev, v katerih naglašajo, da nič več ne
more zrahljati prijateljskih in zavezniških
vezi Bolgarije s silama osi. Usoda osi, ki
bo nedvomno zmagala, je usoda same Bol-
garije, naglašajo listi. Obenem udarjajo,
da se je bolgarski narod trdno odločil do-
vršiti sleherne napore za ostvareitev novega
reda. Bolgarski narod goji čustva tudi do
albanskega naroda, ki je postal njegov
sosed.

Pogajanja med Rusijo in Čangkajskom

Nanking, 30. okt. (Domei). Iz dobro po-
učnega vira se je izvedelo, da sta maršal
Čangkajšek in njegov zunanji minister
Kuotajči s posredovanjem sovjetskega po-
slanika v Čungkingu Panjuškina predlagala
Sovjetski zvezi sklenitev vojaške antante
z rdečo armado na Daljnem vzhodu. Po na-
črtu teh osebnosti naj bi Kitajska priznala
sovetom gotovo ugodnosti v provinci Sin-
kiang (Kitajski Turkestan), razen tega pa
bi Kitajska dajala moštvo za ojačenje
rdeče armade na Daljnem vzhodu, ako bi
prišlo do sovjetsko-japonske vojne. Kitaj-
ska bi poslala v vzhodno Sibirijo posebno
vojaško misijo pod vodstvom maršala Čan-
suelanga. Na posebni rusko-kitajski kon-
ferenci naj bi se preudarila možnost
obrambe severozapadne Kitajske in pripra-
vilo zblizanje med Kuomintangom ter ki-
tajskimi komunisti.

Azori brez rdeče zvezde

Lizbona, 30. okt. d. Zaradi viharnega
zimskega vrenja, ki vlada nad Azorskimi
otoci, je bila, kakor poročajo s pristoj-
nega mesta ameriška zračno-prometna
družba »Panamerican Airways«, ki vzdr-
žuje promet med Lizbono in Zedinjenimi
državami, prisiljena opustiti vmesno pri-
stajanje svojih letal v Fayalu na Azorih.
Pozimi bodo ameriški Clipperji leteli med
Bermudi in Lizbono brez vmesnega pri-
stanka. V Lizboni zelo obžalujejo ta ukrep
ameriške letalske družbe, ker bo s tem
Azorskemu otočju vzeta prepotrebna zve-
za in bodo čez zimo Azori navezani na
matično portugalsko deželo samo potom
nerednih ladijskih zvez.

Skrajni rok za sporazum Japonske in Amerike

New York, 30. okt. d. List »New York
Herald Tribune« objavlja informacijo,
po kateri naj bi bila japonska vlada
obvestila Washington, da bi moral biti
sporazum, ako bi sploh prišlo do kakšnega
sporazuma med Japonsko in Zedinjenimi
državami, sklenjen pred 15. novembrom, to
je pred dnem, ko se sestane japonski pa-
rlament k rednemu zasedanju.

Vesti z bojišč

Bombardiranje Moskve

Berlin, 30. okt. s. Mnogo nemških letal
je večeraj kljub neugodnemu vremenu na-
padlo sovjetsko glavno mesto. Nemški
bombniki so odvrli svoje bombe na voja-
ške objekte v Moskvi in so se nato nepo-
škodovani vrnili na svoja oporišča.

Berlin, 3. okt. s. Pri večeršnjem letal-
skem napadu na zbirajočo se sovražne čete
in utrdbe na področju okrog Moskve so
bili doseženi pomembni rezultati. Ugotoviti
je bilo mogoče, da je bilo 9 tankov in 125
drugih motornih vozil uničenih. Uspešno so
bile bombardirane postojanke protiletalske-
ga topništva. Neko skladišče municije je
bilo pognano v zrak.

Prodiranje v Doneški kotlini

Budimpešta, 30. okt. d. Kakor poročajo
s pristojnega madžarskega vojaškega me-
sta, zavezniške čete v zapadnem delu Do-
neške kotline z nermom bolj odirajo in sti-
skajo sovražnika, ki se umika proti vzhodu.
V okviru teh operacij izvajajo čete ma-
đarskega honvada naloge, ki so jim bile
naložene po naprej izdelanem načrtu.

Ducejev odgovor Rooseveltu

Sofija, 30. okt. s. Odlične besede, ki jih
je izrekel Duce v turek ob priliki proslave
19. obletnice pohoda na Rim, ki ji je časov-
no v skladu s pohodom na Moskvo, so ob-

Grof Ciano se vrača

Berlin, 30. okt. s. Italijanski zunanji mi-
nister grof Galeazzo Ciano, ki je bil v zad-
njih dneh v gosteh pri nemškem zunanjem
ministru von Ribbentropu, je večeraj zapu-
stil Nemčijo in se vrača v Italijo. O prili-
ki svojega obiska pri nemškem zunanjem
ministru, ki je trajal nekaj dni, je imel
priliko za obširno izmenjavo misli o vseh
aktualnih političnih vprašanjih.

Lord Beaverbrook bo podal ostavko

New York, 30. okt. s. Iz Londona poro-
čajo, da je dobil angleški minister lord
Beaverbrook v zadnjih dneh hud napad
naduhe. Zaradi tega napovedujejo, da bo
v bližnjih dneh podal ostavko na svoj po-
ložaj.

Bolgarija trdno na strani osi

Sofija, 30. okt. s. Govor, ki ga je imel
kralj Boris v Sobranju, je sprejel bolgar-
ski tisk s celo vrsto navdušenih komentar-

Nakaznice za oblačila in obutev Veljale bodo leto dni in so urejene po točkah

Rim, 3. okt. s. Korporacijski minister
je odredil, da se s 1. novembrom obnovi
prodaja tekstilnega blaga, oblačil in
obutve tudi na drobno. Službeni list je
snoči objavil odredbe, ki se nanašajo na
racionaliranje potrošnje teh potrebščin. Ka-
kor je bilo že napovedano, se uvede 5 vrst
nakaznic, ki bodo veljale leto dni, t. j. od
1. novembra t. l. do 31. oktobra 1942. Ku-
poni se bodo smeli uporabiti v treh obro-
kih, vendar pa si bo mogoče nabaviti iz-
jemno v prvih štirih mesecih tudi tako
blago, sprito katerega odpade več kakor
ena tretjina kuponov, veljavnih za tako
vrsto blaga (n. pr. obleko ali par čevljev).
Nakaznice se glase na ime, tako da jih ni
mogoče odsvojiti. Odredba določa tudi na-
čin za nakup blaga v izjemnih primerih
kakor v primeru poroke, rojstva itd. Za
dobavo blaga grozistom bo skrbel poseben
korporacijski odbor, ki se je ustanovil pri
korporacijskem ministru.

Vsaka izkaznica je opremljena s določe-
nim številom kuponov, označenim z arab-
skimi in rimskimi številkami ter črkami.
Prvi kuponi bodo veljali za nabavo obla-
čilnih potrebščin, konfekcij odgovarjajo-
čega tekstilnega blaga in obutve, drugi
za nabavo perila, odgovarjajočega testil-
nega blaga, preprog in zavese, kovčgov,
torbic iz usnja, tretji, označeni s črkami,
za šivalne potrebščine. Dekret obsega tudi
dve tabeli, ki določata število točk za vsa-
ko posamezno vrsto blaga, torej število
kuponov, ki so potrebni za nabavo posa-
meznih vrst blaga. Druga tabela navaja
vrste blaga, ki ga bo mogoče nakupiti
brez nakaznic. Kar se tiče točk, so bile
upoštevane vsa okoliščina tako, da je žen-
sko in otroško blago manj vredno, a se
zato prej obrabi, tako da je bilo n. pr.
tipiziranim in avtarkičnim vrstam blaga
dodeljenih manjših število točk. Tako je
bilo določeno med drugim 75 točk za vol-
neno moško, 40 za žensko obleko, 50 za
letno moško, 25 za letno deško obleko,
60 točk za moške suknje in plašče, 48 za
deške, za moške dežne plašče 40, za deške
24, za moške srajce 10, za deške 6, za mo-
ške delavske obleke 25, za dečke 20, za
robove 1, za rute 3, za ogrinjala po 15,
za trikotna srajce ali spodnje hlače v
teži do 100 gr po 5, v teži od 100 do 250
gramov po 10, nad 250 gramov pa po 16,
trikotna gornja oblačila v teži do 100 gr
po 5, od 100 do 200 gr po 10, od 200 do

400 gr po 20, nad 400 gr po 30, nogavice
po 2 odnosno eno točko.

Za ženska oblačila je bilo določenih: za
kostime iz volne po 60, za dekleška po 33
točk, za letne kostime po 30, odnosno 16,
za druge obleke iz volne po 40 odnosno 21,
za letne po 20, odnosno 11. Za plašče iz
volne po 65 odnosno 39, za letne plašče po
25 odnosno 15, za dežne plašče po 35 ozi-
roma 31, za srajce po 8 odnosno 5, za
spodnje hlače po 3 odnosno 2, za kombi-
neže po 8 odnosno 5, za pidžame po 15
odnosno 12, za rute po 3 odnosno 2, ogri-
njala po 15, za ovčje, zajčje, mačje ali
krtovo krzno za jopice po 25, za plašče po
40, za drugo krzno za jopice po 60, plašče
po 80. Za trikotna majice, spodnje hlače
v teži do 75 po 4, od 76 do 200 gr po 8,
nad 200 po 12, za trikotna kombinirane in
druga spodnja oblačila v teži do 125 gr po
7, od 126 do 250 gr po 12, nad 250 gr po
16, za gornja trikotna oblačila v teži do
100 gr po 5, od 101 do 200 gr po 10, od
201 do 400 gr po 20, za nogavice po 2
odnosno 1, za sportne nogavice po 6 od-
nosno 4.

Za oblačila otrok so bile točke za posa-
mezne vrste blaga takole porazdeljene: za
volnene obleke po 15, za druge letne po 7,
za volnene hlače po 7, za druge po 3,
za plašče in dežne plašče po 4, za srajce
in spodnje hlače po 2, za pidžame po 5,
za trikotno blago do teže 50 gr po 3,
nad 50 gr po 6, za volnene otroške garni-
ture v teži do 75 gr po 4, nad 75 gr po 8,
za dva para nogavice po ena, za par
dolgih nogavice po 2.

Za hišno in posteljno perilo, ki se bo
delilo na kupone z rimskimi številkami, so
točke razdeljene takole: na odeje za eno
otroško ležišče po 20, za ležišče odraslega
po 40, na pregrinjala za otroške postelje
po 10, za druge po 25 na eno, po 40 na več
ležišč, za rjuhe za otroške postelje po 9,
na druge rjuhe za eno odejo po 15, za dve
odeji po 30, na prte za 6 ljudi po 45, za
12 po 90, na prtiče po 5, na brisače po 10
točk za kvadratni meter, na kuhinjske bri-
sače po 3.

Za tekstilno blago so točke razdeljene
takole: za volneno blago v širini 100 cm in
teži do 200 gr na meter 8 v teži od 200 do
300 gr 10, nad 300 gr 12, v širini nad 100 cm
in pri teži do 300 gr na meter po 16, od 300
do 600 gr po 20, nad 600 gr po 24, za letno

blago v širini do 100 cm in teži do 100 gr
na meter po 4, nad 100 gr po 6, v širini nad
100 cm in teži do 200 gr na meter po 8, nad
200 gr po 12, za podlogo v teži do 600 gr
na meter dolžine po 4, za blago za perilo
na meter po 3, za nepremočljive plašče po
12. Za blago za hišno in posteljno perilo:
za namizne prte za 6 oseb (150 x 180 cm)
po 12, za blago za prte na 100 cm po 100 cm
po 5, do 200 cm po 8, nad 200 cm po 10, za
drugo blago za hišno ali posteljno perilo v
teži po 200 gr na meter 2, od 200 do 500 gr
8, nad 500 gr po 10, za preproge in zavese
po 5 na kvadratni meter.

Kuponi označeni z arabskimi črkami pri-
hajajo v poštev za šivalne potrebščine.

Za obutev so bile točke na kupone z
arabskimi številkami razdeljene takole: za
moške čevlje iz usnja po 80, za ženske po
80, za dečke po 30, za otroke po 20. Za
drugo obutev brez usnja za moške in žen-
ske po 65, za dečke po 25, za otroke po 15,
za obutev z gornjimi deli iz tekstilnega
blaga s podplati in petami (tu so vračunane
tudi galoše) za moške in ženske po 20, za
dečke in deklece po 10, za otroke po 6, za
usnjene copate pri moških, ženskah in de-
klah po 25, pri otrokih po 10, za copke z
lesenimi podplati, kolikor njih prodaja ni
svobodna, po 10. Pri sandalih so število
točk v primerjavi z čevlji zmanjšali pri mo-
ških in ženskah za 10, deklah, dečkih in
otrokih pa za 5. Kovčgom iz usnja v dol-
žini do 70 cm je bilo dodeljenih 10, od 70
do 90 cm 20, nad 90 cm pa 100, potnim, toa-
letnim torbami, aktovkami in torbami po 2
točki.

V prosti prodaji bo še nadalje blago
za verski kult, za novorojence, pokrivala
za otroke, žalni trakovi, čipke, higijski
prtiči, ovratniki, manšete, kravate, pasovi,
stezniki, ortopedične nogavice in druge vr-
ste takih oblačil, gaza, rokavice, moški in
ženski klobuki in kape, dežniki, vsi okrasni
iz blaga, gumbi, zastave, praproci, blago za
ovčje, impregnirano platno, povojeno plat-
no, jermeni, copate brez usnja, sportni
predmeti (razen čevljev in oblačil) ter vse
vrste rabljenih oblačil kolikor jih prodaja-
jo za to posebej avtorizirane trgovice.

Žrtve viharja v Ameriki

Arkansas, 30. okt. s. Tu so na več po-
trošjih divjalih strahoviti viharji, ki so zah-
tevali 17 mrtvih in več sto ranjenih.
Ogromna je tudi materialna škoda.

Velika manifestacija v Zagrebu

v proslavo obletnice fašističnega pohoda na Rim

Zagreb, 29. oktobra s. Včeraj, na obletnico pohoda na Rim, sta hrvatski zunanji minister dr. Mladen Lorković ter generalni tajnik ustaškega pokreta Blaž Lorković obiskala italijanskega ministra Casertano v sedežu poslanstva, da bi mu izročila voščila za novo fašistično leto. Pri ministru se je oglašil tudi vodja odposlanstva nacionalne fašistične stranke s člani tega odposlanstva ter je podal poročilo o delu tega odposlanstva na Hrvatskem. Minister je vzel na znanje poročilo ter dal nekaj navodil tehničnega značaja o nadaljevanju misije.

Kasneje se je minister Casertano v spremstvu italijanskega generalnega konzula ter odposlanstva nacionalne fašistične stranke podal na obisk k Poglaviniku, kateremu je predstavil člane fašističnega odposlanstva ter vodstva zagrebskega fašista. Pred vladno palačo na Trgu sv. Marka je bil postrojen ustaški oddelek, kateremu je stal ob strani oddelek črnih straž. Vodja fašistične delegacije je prisrčno in prijateljsko pozdravil Poglavinika, poudarjajoč veselje zastopnikov Italije ter nacionalne fašistične stranke, da se ob priliki tako pomembnega dne nahajajo blizu vodje ustaške revolucije, ki ima svoj vzor v Mussolinijevem geniju. Svoj pozdrav je zaključil z izrazi veselja nad doseganjem italijansko-hrvatskim sodelovanjem.

Tudi dr. Pavelić, ki je govoril v italijanskem jeziku, je izrazil predvsem svoje veselje, da so na tako slaven dan za Italijanski fašizem, ki je največji praznik vsakega Italijana, zbrani okrog njega fašistični tovariši. Posebno mu je drago ugotoviti, je pripomnil Poglavinik, da niste pozabili svojih ustaških tovarišev, čeprav je razumljivo, da je vaša misel danes predvsem doma ter v nesmrtnem Rimu in pri vseh borcih na bojiščih, predvsem pa pri vašem Duceju. Vse dokazuje, da smatrate vi naš pokret s tovariško simpatijo za enakega vašemu pokretu in skupnim revolucionarnim idealom. Korakali bomo skupaj tako sedaj v vojni kakor kasneje v zmagovitem in slavem miru. V srcih Hrvatov utripajo ista čustva, to so čustva, ki so navdajala vse naše delo v duhu bratrskega sporazuma med našima domovinama. Prvo zmago nad komunizmom smo zabeležili pred 19. leti, ko je Duce s svojimi zvestimi pristaji izvršil svoj pohod na Rim.

Poglavinik se je nato dotaknil misli, ki jo je v svojem pozdravu izrazil vodja fašistične delegacije, ko je dejal, da fašizem ne potrebuje propagande, saj sta se njegova misel in njegovo delo uveljavila že po vsem svetu z zgovornostjo dejstev, ki so prešla v zgodovino.

XIX. obletnica pohoda na Rim v Trebnjem

Z učinkovito proslavo so Trebanjci ponovno pokazali lojalnost prebivalstva do fašistične Italije in njenih predstavnikov

Trebnje, 29. oktobra. Največji praznik, obletnica pohoda fašizma na Rim in prevzema državne oblasti smo včeraj svečano proslavili tudi v Trebnjem. Javna poslopja in vse hiše so bile okrašene z državnimi zastavami. Posebno lepo je bilo okrašeno uradno poslopje. Skozi vsako okno je plapolala trobojnica. Ob 10. je bila služba božja. V farni cerkvi so se zbrali komandant g. Console Borgia z oficirskim zborom, komisar g. Ivo Ban, župan z uradnim svetom, uradno vseh ostalih uradov, učiteljsko, šolska mladina, vojniki, Trebanjci in mnogo okoličanov. Cerkve je bila nabito polna, kakor je to

navada samo ob največjih praznikih. Po končanem cerkvenem opravilu so se vsa ta množica zbrala pred komando, kjer je komandant g. Console Borgia orisal navzočim pomen 28. oktobra, ki v zgodovini Italije pomeni začetek novega razdobja, ki stoji v znamenju fašizma in Duceja. S pozdravom Kralju in Duceju je bila proslava zaključena.

Proslava obletnice pohoda na Rim se je tudi v Trebnjem spremenila v učinkovito manifestacijo, ki je ponovno potrdila lojalnost prebivalstva do fašistične Italije in njenih predstavnikov.

Deset zadrug državnih uslužbencev

Zaradi prestopa članstva v bivšem Savezu v Beogradu so se združile v skupno Osrednjo zadrugo s sedežem v Ljubljani

Ljubljana, 30. oktobra. Sredi letošnjega poletja so se začela med delegati zadrug državnih uslužbencev v Ljubljanski pokrajini pogajanja, da bi se vse zadruge združile v osrednjo zadrugo. Delegati posameznih zadrug so se prvič sestali že v začetku junija, nato pa ponovno sredi julija. Na tej konferenci so bila sestavljena pravila za namenavano ustanovitev osrednje zadrug in konferenci sami je takoj sledila ustanovitev Osrednje zadrug same. O skupščini poročila pravkar izšla 10. številka glasila Nabavljajalne zadrug uslužbencev državnih železnice v Ljubljani »Zadrugar« in posnemamo iz članka nekaj podatkov.

V Ljubljanski pokrajini je sedaj 10 zadrug državnih uslužbencev. V Kočevju delujeta dve, in sicer Kreditna zadruga in Nabavljajalna zadruga, v Kostanjevici Nabavljajalna zadruga, v Ljubljani Čebelarica, Kreditna, Nabavljajalna, Zadruga uslužbencev državnih železnice, Stavbna zadruga državnih uslužbencev in končno Železničarska splošna gospodarska zadruga. V Novem mestu delujeta Kreditna zadruga državnih uslužbencev in Zadruga državnih namestencev za nabavo potrebščin.

Vse te zadruge so bile na ustanovni skupščini zastopane po svojih delegatih. Skupščino je otvoril in vodil predsednik Klebel, ki je v uvodu poudarjal velik pomen ustanovitve Osrednje zadrug, ki bo enotno in smotno zastopala interese vseh zadrug državnih uslužbencev in namestencev raznih panog službe, tako napram oblastem kakor tudi napram drugim zadrugim ustanovam. Ustanovitev Osrednje zadrug je bila potrebna zaradi zlasti tega, ker je prestala zveza z bivšim Savezom Nabavljajalnih zadrug v Beogradu. Dolžnost ustanovljene vrhovne instance bo zlasti izenačevati in spravljati v medse-

bojni sklad težnje in potrebe ter po potrebi tudi skupno nabavljati življenske potrebščine za vse člane zadrug, kar bo v danih prilikah nedvomno največjega pomena in koristi za vse članice osrednje zadrug.

Skupščinarji so obravnavali tudi osnutek pravil, ki so bila soglasno sprejeta. Pri volitvah so bili v upravni odbor izvoljeni Emil Klebel, ing. Josip Otahal, Ernest Jeras, Srečko Čerček, France Gorkič, France Cvetko in Josip Luschützky. V nadzornem odboru so dr. Rudi Kyovsky iz Novega mesta, Zdravko Štolfa iz Kočevja in Drago Outrata, Franc Sovre, Ivo Marsel iz Ljubljane.

Sklenjeno je bilo, da sme nova zadruga sprejemati vloge za navadno štednjo največ do višine pol milijona lir. Od poednega člana vlagatelja sme sprejemati vloge do največ 25.000 lir, od nečlana pa največ do 5000 lir. Upravni odbor lahko za dovoli zadrugo največ do višine 5 milijonov lir. Osrednja zadruga kreditira svojim članicam zadrugam največ do zneska enega milijona lir bodisi v gotovini, bodisi v blagu.

Na prvi seji upravnega odbora je bil izvoljen za predsednika Emil Klebel, za tajnika pa Josip Luschützky. Nova zadruga je bila že prijavljena okrožnemu trgovskemu sodišču v Ljubljani za vpis v zadrugni register, in je sodišče vpis že izvedlo. Iz pravil posnemamo, da je sedež Zadrug v Ljubljani in številno zadrugovno ime. Poslovni dežel znaša 50 lir. Zadruga zastopa upravni odbor, ki podpisuje za zadrugo tako, da se pod njeno firmo svojerodno podpisata po dva člana upravnega odbora ali po en član upravnega odbora in en v pooblaščen namestencev zadrug. Začasno deluje zadruga na Cesti soške divizije.

17.303 m bombažnega blaga, mnogo perila, 5785 parov moških nogavic, 7188 parov ženskih nogavic in 1356 parov ženskih čevljev.

Nemško šolo v Beogradu poseja 273 detkov in 147 deklic. Šola ima sedem razredov. V Beogradu je bilo prirejenih že več tečajev nemščine, novi se pa še pripravljajo. Poleg tega imajo v Beogradu živeti Nemci več čitalnic.

SPORT

V nekaj vrstah

Nov svetovni rekord v teku na 20 km je postavil v nedeljo na tekašišču v Budimpešti znani madžarski tekač Csaplar. Pretekletel je razdaljo v času 1:03:01,2, kar je za 31,8 sekunde boljše od prejšnjega rekorda. V tekmovalstvu za Tschammerjev pokal v Nemčiji so v nedeljo odigrali zadnji polfinale. Lanskoletni pokalni zmagovalec Draždanski sportni klub je premagal Polzei SV iz Chemnitza 9 : 0, Schalke 04 pa je porazil Bochum 5 : 1.

V prvenstvenem nogometnem tekmovalstvu na Hrvatskem je Concordia premagala Haška 3 : 1, medtem ko je tekma med Željezničarjem in Zagorcem iz Varaždina ostala z 1 : 1 neodločena.

V nedeljo se nadaljuje prvenstveno tekmovalstvo v Italiji z naslednjimi tekmi:

V diviziji A: v Genovi: Liguria-Florentina, v Rimu: Lazio-Torino, v Milanu: Ambrosiana-Triestina, v Livornu: Livorno-Venezia, v Modeni: Modena-Atalanta, v Napoli: Napoli-Milano, v Bologni: Bologna-Roma, v Torinu: Juventus-Genova.

V diviziji B: v Alessandriji: Alessandria-Spezia, v Savoni: Savona-Pro Patria, v Bariju: Bari-Pescara, v Pratu: Prato-Padova, v Vicenzi: Vicenza-Reggiana, v Vidmu: Udinese-Pisa, na Reki: Fiumana-Fanfulla, v Novari: Novara-Siena, Brescia počiva.

Nedeljsko kolo nogometnega prvenstva v Švici je dalo naslednje rezultate: Servette: Bern 6 : 0, Grasshoppers : Chaux de Fonds

2 : 0, Lausanne : Luzern 5 : 0, Curih : Young Boys 2 : 1, Grenchen : Young Fellows 2 : 1.

V beograjski ligi so odigrali v nedeljo samo eno tekmo. Vodilni BSK se je srečal z zadnjim v tabeli SK 1913. Torej beograjski derby, ki se je tokrat končal neodločeno 0 : 0.

V Sofiji je gostoval Gradski in v soboto premagal Slavija s 4 : 1, v nedeljo pa nastopil proti reprezentanci Sofije. Reprezentativci so se izkazali za močnejšo enajstorico in so dosegli proti hrvatskemu prvaku 2 : 2.

Kako delajo pri vsesvetki akciji

Gospe prodajajo marljivo nakaznice za vence — V skladišču vencev na velesejmu

Ljubljana, 30. oktobra. Dan za dnem vas opozarjamo na vsesvetko akcijo, na njen plemenit namen in delo požrtvovalnih delavcev. Čitali ste tudi že prva imena darovalcev, ki so se posebno izkazali. Zdaj je pa treba še povedati, kako delajo pri vsesvetki akciji požrtvovalni socialni delavci in delavke, ki je od njih v največji meri odvisno, kakšen bo uspeh.

Glavno so priprave, če bi vsega ob pravem času ne pripravili dovolj skrbno, bi ne smeli upati na uspeh. Zato ni dovolj le, da zadnje dni pred praznikom založe stojnice pred pokopališči z venci in svečami. Predvsem je treba poskrbeti, da bo vsaj večina blaga tudi prodanega. Zato je bil tudi uveden način prodaje na nakaznice: to je neke vrste »predprodaja«. Nakaznice je lažje razprodati po hišah, uradih itd., kakor bi vence in sveče. Prodajajo jih lahko tudi že prej, ko še venci niso pripravljeni. Kupcem tudi ni treba prenašati vencev; z nakaznicami se obračajo na prodajalke na stojnicah pred pokopališči, dobe že plačano blago in vse gre hitro ter gladko ob rok.

Vrhovni socialni svet, ki prireja vsesvetko akcijo, ima zdaj že dobre izkušnje; letošnja akcija je že četrta. Zdaj ni bilo treba več razmišljati, kaj in kako bi bilo treba ukreniti, da bi bil dosežen plemenit namen. Požrtvovalne delavke, naše gospe, ki se že dolga leta udeležujejo v dobroteljskih društvih in sodelujejo pri vseh plemenitih akcijah, kjer je potrebna iznajdljivost, vztrajnost ter potrpežljivost žena, plemenito čuteča srca in marljive roke, sploh se ne moremo misliti izvedbe vsesvetke akcije brez sodelovanja izkušenih sodelavk, ki so že prejšnja leta prodajale nakaznice, kakor so tudi sodelovale pri prodaji vencev in sveč pred pokopališči. Gospe znajo potrkati tudi tam, kjer se vrata ne odpirajo rada. Kakor prejšnja leta so se tudi letos lotile požrtvovalne razpro-

daje nakaznic. Letos zaslužijo za to še posebno priznanje, saj moramo vedeti, da so hkrati gospodinje ter da imajo dovolj skrbne in gospodinjstke posle.

Lepe vence so pripravili tudi letos vaščani iz podkriških vasi. Pletenje vencev iz jelovine in smrečja je tam že tradicija. Še preden je bila v Ljubljani prvič organizirana vsesvetka akcija, so zalagali Ljubljano s vseh svetih že dolga leta stalno z venci. Splesti lep venci iz zelenja zna le, kdor je dovolj spreten in da si pridobi takšno spretnost kakor ti vaščani, je treba tudi že precej prakse. Letos so ti dobavitelji za vsesvetko akcijo pripravili 1223 malih vencev in 155 velikih. Vedeti pa morate, da so tudi »malice« venci veliki, saj merijo v premeru 40 cm.

Zadnje delo pri venci je opravljeno šele v Ljubljani. Letos so prepeljali vence na velesejmu v paviljon N. Na velesejmu je tudi pisarna vsesvetke akcije. Kakor prejšnja leta vodi pisarniške posle gosp. A. Jagodič, ki ga vidimo pri vseh socialnih akcijah v Ljubljani. Včeraj je bilo mnogo vencev že pripravljenih za prodajo. Dve delavki sta vpletali trakove z napisi: Malce vence krasi papirnati trakovi, velike pa svileni, belci zeleni (barvi mestne zastave). Z velesejma prepeljejo vence v skladišče pri Sv. Križu. Prodajali jih bodo na stojnicah, odnosno dajale za nakaznice, kakor prejšnja leta. Prodaja pred pokopališči se začne jutri. Letos ni treba tako hiteti, ker je praznik mrtvih prav za prav prestavljen za en dan.

Dosedajni uspehi prodaje nakaznic kažejo, da bo akcija tudi letos uspešna. Upajmo, da bo praznikih ne bo prehudega mraza in da tudi snega ne bomo došli več, tako da bodo pokopališča zopet dobro obiskana. Nekateri so se bali, da bi zapadel visok sneg in da zaradi tega ljudje ne bodo mogli skrbno krastiti grobov kakor prejšnja leta. Toda kaže, da nam bo nebo prizanese.

sladkorja, oreščkov, čokolade, sadja in mandljev) do konca meseca decembra t. l.; slaščice in mandolate (izdelane izključno iz mandol, grozdnega sladkorja, sladkorja in medu);

slaščice »pinokot« (izdelane iz mandljev, pinjol in sladkorja); kandirano sadje, včevstvi marone (izdelano izključno iz sadja, grozdnega sladkorja in sladkorja); medene kolače (izdelane iz fig, sultanin in mandelj, oreščkov, pinjol, kandiranega sadja in mandljevega testa) do konca decembra t. l.

Opozorja nadalje, da se morajo zaloge, ki se niso razprodale, prijaviti pokrajinskemu Prehranjevalnemu zavodu Visokega komisariata, kateri je pooblaščen, da jih prevzame do 5. novembra t. l. Naknadno se bo dovolilo izdelovanje in prodajo piškotov za otroke in bolnike v določenih količinah ter v okviru predpisov, izdanih po pokrajinskem Prehranjevalnem zavodu.

Čitateljem in naročnikom v Italiji izven Ljubljanske pokrajine

Generalno zastopstvo za prodajo in razpošiljanje »Jutra«, »Slov. naroda« in »Dmovinec« v vseh pokrajinah Kraljevine razen Ljubljanske pokrajine ima tvrdka Giovanni Parovel, Trieste, Via Francesco Denza N. 5, telefon 4773.

Prosimo čitatelje in naročnike iz označenih pokrajin, da se z vsemi reklamacijami in željami glede prodaje ali naročanja »Jutra« obračajo direktno na ime-novano tvrdko.

Živilske nakaznice za november

Ljubljanski mestni preskrbovalni urad bo živilske nakaznice za november izdal trgovcem po začetnih črkah njih imen tako da bodo dobili nakaznice trgovci z začetnimi črkami A—M v četrtek 30. t. m. od 8. do 14. ure, od črke N—Z pa v petek 31. t. m. od 8. do 14. ure v II. nadstropju Mestnega doma v sobah št. 3 in 9.

Vsi trgovci dobe za mesec november tri vrste živilskih nakaznic namreč r. m. eno za nerodne delavce (uradnike, trgovce, zasebnike, otroke, dijakke, upokojece itd.), rdeče za ročne delavce (za vse vrste rokodelskih poklicev, za slugo, služkinje, gostinsko pomožno osebje, za samostojne obrtnike za gospodinje, ki nimajo gospodinjstkih pomočnic l. dr.), zelene pa za težke delavce, ki so jih delodajalci že naznanili s posebnimi prijavnicami.

Podrobnejša pojasnila, kdo na pr. spada med ročne in kdo med težke delavce, so bila že objavljena v dnevnem tisku. Mestni preskrbovalni urad je za prvi dve vrsti že izvedel kategorizacijo v svoji kartoteki porabnikov, za tretjo vrsto, torej za težke delavce, pa bo napravil razporeditev prihodnji mesec. Zato bodo dobili ročni delavci pri svojih trgovcih rdeče nakaznice, s težki delavci bodo dobili zelene nakaznice, ko bodo predložili glave nakaznic za težke delavce prejšnjega meseca. Kdor bi vendar ne dobil živilske nakaznice, kakršna mu pripada po poklicu, naj to reklamira do 15. novembra v veliki dvorani v I. nadstropju Mestnega doma.

Mestni preskrbovalni urad spet opozarja vse porabnike, da bo pripravljen proti vsakemu, ki bi zlorabil ugodnosti dodatnih količin, postopati po zakonu.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 30. oktobra: Alfonz Rodriguez.

DANAS NJE PRIREDITVE
Kino Matice: Grešnica.
Kino Sloga: Tajno zatočišče.
Kino Union: Most vzdihljajev.
Kino Moste: Skrivnost Cambidgea.
Veseli teater ob 19. v Delavski zbornici.
Razstava Zdenka Kalina in Maksima Sedja v Jakopičevem paviljonu.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkozec ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 30.: Nocoj bomo improvizirali. Red četrtek, Četrtek ob 18.15. Konec ob 20.45.

Petek, 31.: zaprt.

Sobota, 1. novembra: Hamlet. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.

Nedelja, 2. novembra: Sesto nadstropje. Izven. Znižane cene. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.45.

V odskrim in vsebinskem pogledu svojevrsten večer ima naslov »NOCJO BOMO IMPROVIZIRALI«. V njem je dana posebno režiserju in igralcem možnost največjega razmaha, kajti predstava je improvizirana v slogu commedia dell'arte. Igra pokaže, kako igrajo igralci brez naučenih vlog, če so domeni med seboj samo za približni potek dejanja. Nevsakdanja predstava je predmet velike pozornosti. Pri predstavi bodo sodelovali: lju-beznivno občinstvo ter: J. Boltarjeva, Bravničarjeva (balet), Gabrijeličeva, Remčeva, Sancinova, S. Severjeva, Starčeva, N. Stritarjeva (sopran), Španova (alt) ter: Bratina, Brezgar, Burger (flauta), Gale, Jan, Košič, Košta, Levar, Malec, Nakrst, Plut, Pogačar (balet), Orel, Presetnik, Raztresen, M. Skrbinec, Starič, Šturm (klavir), Tiran I. dr. Predstavo bo vodil režiser arh. Ing. Bojan Stupica, ki je napravil tudi načrte za inscenacijo. Koreograf Maks Kirbos.

OPERA

Četrtek, 30.: zaprt.

Petek, 31.: Netopir. Izven. Predstava za Dopolavore. Začetek ob 18.30. Konec ob 21.15.

Sobota, 1. novembra: Faust. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.

»PRINCESKA IN ZMAJ« je naslov mladinske igre, katere libretist je P. Golovin, skladatelj pa J. Gregorc. V igri gre za borbo med dobrim in zlom, poštenim Joškom (Barbičeva) in hudobnim ciganom Joškom (Planečki). Kralj (B. Sancin), princeska (Goljeva), dvorni norček (M. Sancin), oče (Marek), mati (Koširjeva), sojenice, živali, palčki so osebe pesterge dejanja. Dirigent D. Zebre. Režiserka Maska Slavčeva. Koreograf Ing. Golovin.

Opozorjamo na razpis abonmana Tork, ki bo veljal samo za 20 dramskih predstav. Prijave sprejema blagajna v Grand.

S Spodnje Štajerske

Spodnja Štajerska je dala za zimsko pomoč 327.225 mark. V soboto 25. in v nedeljo 26. t. m. so imeli v Celju, Ljutomeru, Mariboru in Ptuj javne zbirke za zimsko pomoč. Nabrali so 237.225 mark, in sicer v Celju 81.945, v Ljutomeru 17.962, v Mariboru — okolič 38.764, v Mariboru — mestu 63.792 in v Ptuj 33.762 mark. Zbirke pa niso bile organizirane samo v mestih, temveč tudi po deželi in gornje zneske je treba razumeti tako, da je bilo nabrano toliko denarja v določenih okrajih.

Javna zborovanja so nadaljujejo. Včeraj je bil že peti dan javnih zborovanj na Spodnjem Štajerskem, ki jih prireja štajerska Domovinska zveza. Včeraj so bila zborovanja v krajih Celje, Ljutomer, Maribor — okolič in Ptuj. Vseh zborovanj je bilo 11.

Nemški Rdeči križ v Mariboru. V nedeljo dopoldne je bila v mariborskem gradu svečana zaprisega samarijanov in samarijank drugega tečaja nemškega Rdečega križa v Mariboru. Zapriseženih je bilo 17 samarijanov in 38 samarijank. Tečaj je trajal dva meseca in sicer po dve uri tedensko. Vodil ga je primarij dr. Bouvier.

1. november ni praznik. Na Spodnjem Štajerskem se po odredbi šefa civilne uprave 1. november ne bo praznoval.

Naučence Mariborčanov za cirkus. Zaradi izrednega zanimanja in velikega navala k vsem predstavam, je uprava cirkusa Sarrašan sklenila podaljšati gostovanje cirkusa v Mariboru za nekaj dni. Vse predstave so bile doslej razprodane.

Nov grob. V Mariboru je umrl vpo-koljeni železničar Ivan Person, star 74 let. — Otvoritev višje šole v Celju. V nedeljo je bila v Celju svečano otvorjena nemška višja šola. Svečanost je bila združena z odkritjem spominke plošče celjskemu pesniku Johannu Gabrielu Seidlju.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 1. NOVEMBRA 1941—XX.
7.30: Poročilo v slovenščini, 7.45 Sloven-ska glasba, v odmoru napoved časa, 8.15: Ambrosianov trio, 12.40: Pesmi in melodije, 13: Napoved časa — poročila v italijan-sčini, 13.15: Komunik. Glavnega stana Ob-oruženih sil v slovenščini, 13.17: Orkestral-na glasba pod vodstvom mojstra Petra-ria, 13.45: Pestra glasba, 14: Poročila v ita-lijansčini, 14.15: Ljubljanski radijski orke-ster pod vodstvom D. M. Sijanica, 14.45: Poročila v slovenščini, 17.15: Nove plošče Cetra, 18: Ivanka Velikonja: Kuhinja je-seni — predavanje za gospodinje v sloven-sčini, 19.30: Poročila v slovenščini, 19.45: Komorna glasba, 20: Napoved časa, poro-čila v italijansčini, 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini, 20.30: Gleda-liška sezona ELAR: Francesca da Rimini, tragedija v štirih dejanjih Gabriela D'An-nunzia, glasba Riccardo Zandonai, v od-morju slovensko predavanje, vesti v slo-venščini, slovensko predavanje, po operi poročila v italijansčini.

SUKNJA

— Pepe, zakaj si pa dal natakarku tolikšno napitnino, ko ti je prinesel zimsko suknjo?

— Ali, prostim te, samo pogled to suknjo, ki jo je prinesel!

V obleganem Petrogradu

Pripovedovanje ujetega sovjetskega kovinarja, ki je bil mobiliziran in poslan na bojišče

V Beogradu izhajajoči nemški list »Donauzeitung« priobčuje pod naslovom »V obleganem Petrogradu« pripovedovanje nekoga ujetega sovjetskega kovinarja o življenju in razmerah v tem velikem sovjetskem industrijskem mestu.

Med nočnimi napadi udarnih čet nedavno ujeti »mobilizirani delavec«, poslan 20. septembra iz Petrograda na vzhodno bojišče na Karelski ozini, je obširno pripovedoval o položaju v mestu, kakor pravi poročilo, ki ga je prejel uredništvo švedskega lista »Dagens Nyheter« s finskega bojišča. To je 42-letnik kovinar, ki ne nosi uniforme, temveč z vato podložen zimski suknjič, ki so zdaj pogostejši pri vojnih ujetnikih. Ob vprašanju vojaškega značaja se dela nevednega v nasprotju z ujetniki na drugih bojiščih, ki izblebatajo večinoma marsikaj. Moja je zdržen, čuječ in nezaupljiv. Na vprašanje o številu vojakov v Petrogradu se je namrdnil: Teh je dovolj. Država z 200 milijoni prebivalcev bo pač imela vojske.

Izjavil je, da je bil Petrograd do 20. septembra bombardiran samo iz zraka in da do tedaj artiljerijskega obstreljevanja ni bilo niti opaziti. V zadnjih tednih je bilo mesto dnevno čisto tudi desetkrat napadeno iz zraka. Napadi so se usmerjali predvsem na zunanja okrožja, kjer so utrdbe in industrijske naprave. Do srede septembra je bilo mestno središče še nepoškodovano. Napadajoča letala med njimi skupine strmoglavcev so prihajala običajno v valovih. Sovjetski lovci so se pogosto zapletli z njimi v zračne boje.

Le manjši del petrogradskih prebivalcev je mogel zapustiti mesto. Število mestnega prebivalstva je bilo pomnoženo zlasti z begunci s severa in juga. Ze pred pričetkom

vojne so odpotovali ljudje na lastne stroške proti vzhodu. Teda razmere so bile tam negotove, tako da je večina raje kljub grozeči vojni ostala v mestu. Konec avgusta in v začetku septembra so se oblasti lotile evakuiranja, ne da bi ga izvedle. Končno so se že evakuirane družine vračale, ker na vzhodu niso našle zatočišča. Po okolištvih je bilo v mestu približno 4½ milijona ljudi.

V avgustu in septembru so zasebniki, ki niso našli nobene strehe, prebivali v petrogradskih parkih. Druge skupine so si iskale zavetja izven mesta. Stotisoči so bili na ta način brez obrambe prepuščeni napadom letalstva in artiljerije. Talna voda je tako visoka, da ni mogoče izkopati zaščitnih jarkov. Primanjkuje gradbenega materiala in je mogoče varovalne prostore graditi le v manjšem in nezadostnem številu. V septembru se je prebivalstvo preživljalo le še s kruhom in ribjo juho. Zelo je že primanjkovalo krompirja, mesa že celo ni bilo mogoče več dobiti, ker je bila vsa v mesto prignana živina že poklana. Na razpolago so bile le manjše količine masla in tu pa tam je bilo mogoče dobiti tudi nekaj kaše. Priseljenci niso prejeli živilskih izkaznic. Razmere na fronti so podobne. Tudi tam jedo le kruh in ribjo juho.

Kljub temu da je bil po revoluciji sedež vlade prenesen v Moskvo, je ostal Petrograd ne samo okno proti zapadu in vrata za vzhod, temveč tudi središče sil, iz katerega črpajo v veliki stiski nahajajoče se severne sovjetske armade svojo odprmo moč. Petrograd je najmočnejša utrdba sovjetske zveze, orožarnica in industrijsko mesto največjega pomena. Njegovo utrditve so v zadnjih letih zelo pospeševali. Iz širokega pasu okoli mesta so izselili tamkaj naseljeno prebivalstvo. Leto za letom

so desetstisoči kaznjencev sekali gozdove, gradili položaje, dvigali betonske bunkerje, gradili skladišča streliva in pasti za tanke, žične ovire in cestne zapore. Dohod z mraja zapira Kronstadt, kjer se čisti prevoz severno od otoka pešene sipine in obalne baterije. Južni, ozki plovní vodni žleb je pod varstvom mogočnih baterij in utrdb.

Ob izlivu Neve so največje ladjedelnice, s katerimi razpolaga Sovjetska zveza. Ker je drugo ladjedelniško središče Nikolajev ob Črnem morju že izgubljeno, je gradnja ladij sedaj onemogočena. Le manjše enote, med njimi podmornice, je mogoče še graditi v ladjedelnicah na Volgi in Bajkalskem jezeru.

Delež Petrograda pri oboroževalni industriji je zelo velik, ker Stalin ni izvedel predloga Trockega in Zinovjeva, da naj se vse industrijske naprave preloži v oddaljeneje pokrajine. Največje so Kirovjeve tovarne, ki zaposlujejo 30.000 delavcev. V njih izdelujejo artiljerijski material, granate vseh kalibrov, oklopne vozove, torpede, podmornice in krizarke.

V celoti je v Petrogradu 127 velikih podjetij, ki zaposlujejo več kot tisoč delavcev (med njimi jih 18 zaposluje nad 5.000, 25 pa nad 3.000). Petina vseh železnih izdelkov in četrtnina vseh strojev v Sovjetski zvezi izhaja iz Petrograda. V tovarni »Krasnaja - Soja« izdelujejo vse telefonske in telegrafске naprave, ki jih potrebuje Sovjetska zveza. Iz Petrograda izhaja skoraj celotna proizvodnja parnih turbin, polovico vseh avtomobilskih gum, dieslovih motorjev in električnih aparatov. Od ogromnih tovarn aluminija Sovjetske zveze leži ena v Volhovu, južno od Ladžskega jezera. Kakor druga ob Dnjeprskem nasipju, je tudi ta že v nemških rokah, tako da razpolagajo boljševiki sedaj samo še s tretjo, ki deluje na Uralu.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave: danes ob 16. in 19. uri:
KINO MATICA TELEFON 22-41
Roman uboga dekleta, ki je po nesrečni
vojni žalostno izgubil ljubezen

Grečnica
Paola Barbara, Fosco Giachetti, Gino Cervi
Roman je izhajal v »Našem Kinu«

KINO UNION TELEFON 22-21
Monumentalno zgodovinsko filmsko delo
Most vzdihljajev
Paola Barbara, Mariela Lotti, Elli Parvo

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Richard Arlen, Virginia Grey
TAJNO ZATOČIŠČE
Romantična pustolovščina na divjem
zapadu

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 87, z dne 29. oktobra objavlja naredb Visokega Komisarija za obvezno cepljenje proti davici na ozemlju občine Loški potok, spremembo območja Tržišče in ustanovitev začasnega oddelka višje pedagoške šole, — in Popravek.

Iz Ljubljane

— Dve umetnici iz staroklasične literature se bosta izvajali na prihodnjem koncertu Glasbene Matice v ponedeljek, dne 3. novembra zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Prva točka sporeda je Corellijev Concerto grosso za soliste in godalni orkester. Kot solisti bodo nastopili violinist Karlo Rupej, violonist Leon Pfeifer in čelist Cenda Sedlbauer. Corelli je začetnik klasične oblike, tovrstnih koncertov, ki spadajo med prave bisere staroklasične literature. Delo je bilo napisano okoli leta 1712. Nekako iz iste dobe je tudi Pergolesijev oratorij Stabat Mater za sopran, alt in komorni orkester, ki se bo izvajal kot druga točka koncertnega sporeda. Kot solisti bosta nastopili dve naši najboljšji pevki Valerija Heybalova in Franja Golobova. Koncert bo vodil priznani naš dirigent Drago Marijo Sijaneč. Koncert bo v ponedeljek, dne 3. novembra, točno ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. Opozorjamo, da bo konec koncerta prav točno ob 21.20. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice. 500 n.

— Zasedbi plesni pouk za posamezne začetnike in naprednejše pare pri mojstru Jenku. — Informacije dnevno od 11. do 13. in od 17. do 19. ure v »Nebotičniku« — 4. nadstropje. 499 n.

— Molitve in petje na grobovih pri Sv. Križu bodo letos v nedeljo dne 2. novembra ob 1/15. uri pri velikem križu in ne na dan Vseh svetnikov 1. novembra.

— Pevci iz Ljubljane in okolice imajo v petek, dne 31. t. m. ob 19. uri ter v soboto na praznik ob 1/11. uri skupno pevsko vajo za petje na grobovih pri Sv. Križu. Arhivarji naj prinesejo s seboj nagrobnice: Prelovec, Poljana tož in Nad mojim grobom ter Devovo Vigred se povrne. Uprava Hubadobe župe.

— Pevski zbor Glasbene Matice ima danes v četrtek 30. t. m. vajo mešanega zhora že ob 19. uri in ne kakor običajno ob 19.30.

— V evangelijski cerkvi v Ljubljani bo v petek 31. t. m. na dan reformacije ob 10. dopoldne služba božja. V nedeljo 2. novembra ne bo službe božje.

— Ne odlašajte in takoj stopite na veseleje v pisarno vsesvetvske akcije ali pa kar mimogrede na trg v trgovino mestne planine v kresli na Nabrežju 20. septembra ali pa tudi v trgovino mestne elektrarne v desni hiši magistrata po nakaznice vsesvetvske akcije, da si z njimi zagotovite belozelene in preproste vence vsesvetvske akcije za počastitev rajnih z dobrimi deli. Časi so taki, da bi morala biti tudi vsaka svetilka, vsaka velika sveča in vsak šopek krizantem ali vsak drug vence okrašen z nakaznico vsesvetvske akcije v dokaz, da vse to razkošje ni samo izraz bahavega samoljublja, temveč izraz dobrih src, ki svojim rajnim izkazujejo čast z dobrimi deli za manj srečne bližnje.

— V počastitev spomina — namesto cvetja na grob pokojnika univ. prof. dr. M. Dolencu in dvornemu svetniku J. Polcu je poklonil profesorjski zbor juridične fakultete znesek 310 lir. Socialni akciji na univerzi v Ljubljani. Iskrena hvala.

— Namesto venca na grob pok. gospoda Mihe Jankovića je daroval g. dr. Perko Milan, zobozdravnik v Ljubljani, Rdečemu križu 100 L. Darovalcu iskrena hvala.

— Nezaposleni uslužbenci mestnih občin, ki so našli zavetje na dobrem srečju Ljubljane, so se dne dobili skromno zaposlitev pri vsesvetvski akciji, kjer prav pridno pomagajo pri njenih pripravah ter bodo gotovo tudi najbolj primerni pomočniki te pomembne dobrotelne akcije o praznikih mrtvih. Tako vsesvetvska akcija že pri svojih pripravah izpolnjuje svoj plemeniti namen s podpiranjem najpotrebnejših, a darovalci za vsesvetvske akcije gotovo odobravajo, da s svojimi prispevki vsesvetvske akciji tudi s tem dobrim delom lahko počaste svoje rajne.

— Največje cene za cvetje in vence so zbudile splošno pozornost in zadovoljnost, saj so cene tudi za najboljše zlate žlahtne krizanteme primerne in nikakor pretirane. Za tako primerne cene pa moramo biti hvaležni našim poklicnim vrtnarjem in cvetličarjem, saj so njihovi predstavniki sami predložili tako nizke

GUMO
odpadke vsako količino vseh vrst kupuje in plača najbolje — »METALIA« — Ljubljana — Gospodarska cesta 16, tel. 32-85. 1747

PORODNICE
ne morejo dovolj prehladiti poživiljoče in kreplje karkoli tudi zdravilne Ambrozeve medice, katero dobite le v MEDARNI, Ljubljana, Zidovska ulica št. 6. 1752

VILMA STEINDL
vdova po računskem svetniku
K večnemu počitku bomo spremili ljubljeno mamico v petek, dne 31. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Jožefa — na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 29. oktobra 1941.

ZALUJOČI OTROCI IN OSTALO SOBODSTVO.

cene, da na ta način posredno podpre šla najlepšo okraštitev grobov. Z nizkimi cenami so pa ljubljanske vrtnarje in cvetličarje omogočile širšim slojem, da prispevajo vsesvetvske akciji ter počaste svoje drage pokojne tudi z dobrimi deli na ta način, da na krizanteme in vence pripno nakaznice vsesvetvske akcije. Da pa ta svoj namen naše cvetličarne in vrtnarje lahko dokažejo, naj same svojim odjemalcem ponudijo nakaznice vsesvetvske akcije, ki jih dobe v pisarni na veseleju.

— Popravek najvišjih cen za cvetje in vence v Ljubljani. Pri objavi najvišjih cen za okras grobov, kakor jih je doletel 25. t. m. Visoki Komisariat, se je vrnila majhna napaka, ki pa kupcem ni škodovala. Za cvetove žlahtnih, pri vrtnarjih v toplih gredah umetno vzgojenih krizantem je bila namreč objavljena cena od 3 do 6 L. za posamezen cvet, vendar pa sme najlepši in največji cvet krizanteme veljati samo 5 L., kar so upoštevali tudi prodajalci ter niso zahtevali za žlahtne krizanteme višjih cen.

— Spet dober zgled pridobitnega kroga je dala ugledna ljubljanska trdnja z darilom 1000 L. za vsesvetvske akcije, še posebej je pa podarila 2000 L. za mestne reveže. Pri tem pa moramo omeniti, da njeno podjetje ne spala med tiste, ki so jim vojne razmere prinesle zlate čase. Zato ji Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane za hvalevredno plemenito dejanje izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Iz Trebnjega

— Plemeniti dar. Za revne občane je na zadnjem uradnem sejmju daroval g. Ivan Breclnik, predsednik Zdrženja mesarjev v Ljubljani, 100 lir. Plemenitemu dobrotniku, ki se je trebnjskih revežev že ponovno spomnil, iskrena hvala!

— Čebelarji! Podružnica čebelarstva društva poziva vse člane, da se zaradi prejemka sladkorja takoj prijavijo pri najbližjem odborniku. Vsak čebelar dobi 2 do 3 kg sladkorja na panj, po 5 lir kg.

ŠAH

— Za prvenstvo Hrvatske sta bili preteklo soboto in nedeljo odigrani zopet dve koli. V tretjem kolu so padle siedeče važneje odločitve: Sadura je premagal M. Filipčiča, Rabar Salingerja, Oštrek Lončariča, dr. Astaloš Bescheva in Ostović Cveka. Remis so se končale partije med Rožcem in inž. Jermanom, Fretzejem in Gjurgjanom, medtem ko sta bili partiji med inž. Tekavčičem in Subaričem ter Petkom in B. Filipčičem prekinjeni v boljših položajih za inž. Tekavčiča oziroma Petka. V četrtem kolu je končno zabeležil prvo zmago Milan Filipčič, in sicer nad Ostovićem. Subarič je premagal Cveka, Gjurgjan inž. Tekavčiča, Fretze Rožca, Rabar Lončariča, Petek Saduro in dr. Astaloš inž. Jermana. Prekinjena je bila partija med B. Filipčičem in Salingerjem. Stanje po četrtem kolu je bilo naslednje: dr. Astaloš, Rabar 4, Fretze 3, inž. Jerman in Oštrek 2 in pol, Filipčič B, 2 (2) itd.

— Paul Schmidt, letošnji šahovski prvak Nemčije. Kakor znano se je letošnji šahovski turnir za nemško prvenstvo končal tako, da sta si delila prvo in drugo mesto z enakim številom točk Paul Schmidt in mladi Klaus Junge. Za odločitev komu pripada letos pravica do naslova šahovskega prvaka je bilo zaradi tega treba odigrati med obema še odločilni dvoboj. Oba mojstra sta se k temu dvoboju sestala pretekli dni in Paul Schmidt je dvoboj že po treh partijah odločil v svojo korist. Čeprav bi bile po določbah razpisa morale biti odigrane štiri partije, je vodstvo Nemške šahovske zveze že po tretji partiji zaključilo dvoboj, ker si je Schmidt priboril že 2 in pol točke in ga Junge ni mogel več dohiteti.

Ljubljanska opera bo gostovala v vseh glavnih italijanskih gledališčih

Rim, 30. okt. s. Minister za ljudsko kulturo je odobril programe za operno sezono v fašističnem letu XX. v avtonomnih opernih gledališčih v Rimu, Milanu, Neaplju, Genovi, Benetkah, Trstu in Palermo. Poleg tega je odobril predlog, po katerem bo ljubljanski operni ansambl gostoval v tej sezoni z »Erom« v vseh glavnih italijanskih gledališčih.

Obnovite naročnino!

SCIATICA — ISHIAS

Il Dottore DE FERRARI daral informacije sulla cura del Dottore MUNARI DI TREVISO per l'artrite e reumatismo a chi ne avesse interesse, ricevendo

dalle 9 alle 12 e dalle 15 alle 17 presso l'Hotel Union a Lubiana dal 16 Ottobre 1941-XIX

Dr. DE FERRARI bo dal informacije o zdravljenju artritis in reumatizma po metodi dr. MUNARIJA DI TREVISA vsem, ki se za to želijo, majo ter bo sprejemal od 9. do 12. in od 15. do 17. v Hotelu Union v Ljubljani od 16. oktobra 1941 dalje

Seznam prodajalcev „Jutra“ in „Slovenskega Naroda“ na ozemlju neodvisne države Hrvatske

V Zagrebu

Balogh Aleksander — Kiosk kod »Buzice«, Baloh Petar — Pejačević trg, Dattler Josip — Meduličeva 1, Baković Zdenka — Nikoličeva 9, Dračić Stefanija — Zrinjevac 16, »Gundulić« knjižn., — Marovska 38, Horvat Radoslav — Zrinjevac 13, Holesček Olga — Preradovičeva 1, Hriženjak Terezija — Radičeva 20, Jovanović Laura — Petrinjska 2, Jucha Marija — Hotel »Esplanada«, Jurjev Vasilije — Gradski podrum, Kolodvorska prod., — Kolodvor, Katavič Amalija — Preradovičev trg 4, Kunetz Marija — Praška 10, Predojevič Milka — Starčevićev trg - Paviljon, Samec Valentina — Kavana »Corso«, Susić Anica — Masarykova 1, Simić Milka — Illica 31, Spitan Valerija — Dežmanov prolaz 1, Stipčević Jakov — Zrinjski trg - Kiosk, Stefan Ljubica — Illica 42, Uiberall Oskar — Juristična 23, Stipanovi Blanka — Illica 160, Jelen Franjo — Kiosk - Jelačičev trg - Singer, Božić — Kiosk - Jelačičev trg - pred Kavarno »Dubrovnik«.

Izven Zagreba

Banja Luka: Halilabegović Ahmed, Serbić Mehmedalija, Primorac Marko; Breko: Hrnich Milivoj, knjižn.; Karlovac: Pismaht Rudolf; Križevci: J. M. Hrtac, Fran Neugebauer; Osijek: Kohler Otto (zastupnik); Sarajevo: Asim Šabanović (zastupnik); Sl. Požega: L. Glavetič; Tuzla: G. Kamenjašević, knjižn.; Varaždin: Nemec Nada.

Opozorilo: Zaradi izrednih odpremnih in uvoznih stroškov smo primorani od 1. novembra t. l. dalje na novo urediti prodajne cene naših časopisov sledeče: »Jutra« vključno »Ponedeljsko Jutra« posamezna številka 3 Kune, mesečna naročnina 70 Kuna; »Slovenski Narod« posamezna številka 2 Kuni, mes. naročnina 40 Kuna; »Domovina in Kmetijska lista« posamezna številka 2 Kuni, polletna naročnina 40 Kuna.

Vse prijave, naročila in reklamacije naj se naslavljaajo na Press-Import d. d., Zagreb, Katančičeva 3., telefon št. 22-557, poštni čekovni račun št. 31.955, Zagreb.

DNEVNE VESTI

— V Zagrebu grade novo kolodvorsko pošto. Pred meseci so v Zagrebu začeli graditi novo kolodvorsko pošto, ker staro poslopje že dolgo ni več uspešno svojim namenom. Za gradnjo nove zagrebske kolodvorske pošte so doslej porabili okoli 13 milijonov kun, celotna gradnja z vso notranjo opremo pa bo stala še nekaj nad 60 milijonov kun. Pošta bo najmodernejše opremljena in bo samo oprema oddelka za pismosno in časopisno pošto stala okoli 20 milijonov kun. Nova zgradba bo povsem dogotovljena šele pomladi l. 1943, bo pa ena največjih in najmodernejših zgradb v Zagrebu.

— Padli ustavi v borbah s četniki. V Banjaluki so se dni svečano pokopali vojska banjalukškega pehotnega polka Dana Pavlovića, ki je nedavno padel v borbi s četniško-komunističnimi odredi. Isti dan je bil v Banjaluki pokopan orožnik Srečo Juršić, ki je prav tako padel v borbi s komunisti. Oba sta imela pogreb z vsemi vojaškimi častmi in obema je vojskovodja Kvaternik položil na oter vence z napisom: Tebi — hvaležni vojskovodja. Za svojo hrvatsko domovino je nekaj dni pozneje padel orožniški narednik in komandir orožniške postaje v Lički Jasenici Pavao Jerić. Tudi njega so spremili na poslednji poti najvidnejši predstavniki javnega življenja, med drugimi tudi ogulinski veliki župan Jurica Marković. Iz poročil zagrebskih listov se vidi, da četniki in komunisti na Hrvatskem še nikakor ne mirujejo in imajo oblastvo z njimi polne roke dela.

— Stroge kazni za vse, ki bi sklenili zakon s pripadniki židovske vere. Poglavnik dr. Ante Pavelić je podpisal zakonsko odredbo, ki bodo po njej vsi, ki bi sklenili zakon s pripadnikom ali pripadnico židovske vere, kaznovani z zapornim najmanj 6 mesecev, poleg tega pa celo tudi z izgubo državljanstva. Z enako zaporno kaznijo bo kaznovan tudi vsak državni uradnik, ki bi bil pred njimi kot predstavnikom oblastva sklenjen takšen zakon.

— Pogodba o kulturnem sodelovanju med Bolgarijo in Hrvatsko. Bolgarija je te dni imenovala člane komisije, ki bodo s predstavniki Hrvatske sklepali o pogodbi za kulturno sodelovanje med Bolgarijo in Hrvatsko. Bolgarski člane komisije so glavni tajnik prosvetnega ministristva prof. Jovov, opolnomočeni minister Sarakov in načelnik oddelka za splošno prosveto v prosvetnem ministristvu Vasilev, hrvatski člani pa so hrvatski poslanik v Sofiji dr. Židovec, svetnik prosvetnega ministristva dr. Esih in hrvatski tiskovni ataše v Sofiji Mosner.

— Hrvatska sprejema v svojo službo tudi osebe svobodnih poklicev. Poglavnik dr. Pavelić je podpisal zakonsko odredbo, po kateri so v službo neodvisne hrvatske države sprejeti lahko tudi ljudje svobodnih poklicev. Za vse takšne bo posebej določen začetni plačilni razred, službeni

naziv in čas, ki mu bo priznan kot službeni leta za napredovanje in poznejšo upokojitve. Ista poglavnikova odredba tudi določa, da poglavnik lahko imenuje in unapredi državne uradnike brez ozira na zavedne zakone.

— Preskrba Zagreba z živili in kurivom. Novi hrvatski trgovinski minister dr. Dragotin Toth se je posvetoval z zagrebskim županom o prehrani Zagreba. Pri tem je bilo ugotovljeno, da se je preskrba Zagreba z mesom znatno izboljšala, odkar so mesarji zopet dobili pravico kupovati živino neposredno od kmetovalcev. Tudi preskrba Zagreba z drvmi in premogom je zagotovljena. Ker pa primanjkuje tovornih vagonov zaveza dovolj kuriva na velike težkoče. Da bi se mogel zalagati Zagreb tudi z maslo, bodo oblasti po možnosti pospeševale rejo prašičev v njegovi okolici.

— Oblačilne nakaznice tudi v Srbiji. Začasna prepoved prodaje tekstil. blaga v Srbiji je zdaj po zgledu drugih držav zamenjana z oblačilnimi nakaznicami. V bodoče se bo dobivalo v Srbiji tekstilno blago izvenšji izdelki iz domačega platna samo proti posebnim nakaznicam. Otroci do 14. leta bodo imeli pravico do nakupa v znesku največ 600 din, odrasli pa do 1200 din za čas od 1. oktobra 1941 do 30. septembra 1942. V primerih, ko prekorači nakup enega samega predmeta vrednosti 1200 din, se sme izvršiti prodaja v kolikor oblačilna nakaznica za enega odraslega še ni bila izrabljena.

— Srbija je oprostila kavcije. Srbski finančni minister je odredil, da se lahko oprostne ne samo kavcije, položene pri bivših jugoslovenskih oblasteh, temveč tudi vse druge položene iz katerega drugega razloga pri državnih in komunikalnih uradih do zneska 2000 din. Za izročitev kavcije je potrebno posebno dovoljenje finančnega ministristva v sporazumu z nemškimi okupacijskimi oblastmi. Kavcija ne sme biti izplačana v gotovini, temveč v nakazilu na vezani račun pri Državni hiptekarni banki.

— Glasilo hrvatskih delavcev v Nemčiji. V Nemčiji je zaposlenih okrog 70.000 hrvatskih delavcev, ki so začeli te dni izdajati svoje glasilo tednik »Domovina hrvatska«. Uvodnik za prvo številko je napisal poglavnik dr. Pavelić.

— Bolgarsko hrvatski teden. V nedeljo je bil z matinejo otvorjen bolgarsko hrvatski teden, ki bo trajal do 2. novembra. Otvoritvi je prisostvovalo več ministrov in nemški poslanik.

— Podjetnost zagrebske mestne občine. Zagrebska mestna občina je vzela v najem tovarno suhomesnatih izdelkov v Vrbovcu, da bi tako čim bolj zadržala redno in dobro dobavo živil Zagrebanom. Zagrebski mestni župan Ivan Werner je poleg tega pri zagrebski mestni hranilnici najel posojilo v znesku 50 milijonov kun, ki jih bo mestna občina porabila izključ-

no le za nabavo živil za zagrebske meščane. Zagrebu se torej lakote ni treba bati.

— 5200 slušateljev na zagrebski univerzi. Na zagrebsko univerzo se je vpisalo v zimskem semestru 5200 slušateljev. Univerza bo imela v bodoče 8 fakultet in sicer filozofsko, juridično, medicinsko, teološko, kmetijsko, tehnično, živnozdravniško in farmaceutsko.

— Začetek pouka na nemški gimnaziji v Zagrebu. Na novoustanovljeni nemški gimnaziji v Zagrebu, ki je v Palmotičevi ulici, se je začel redni pouk v ponedeljek 27. oktobra.

— Ureditve prodaje nepremičnin v Srbiji. Za vse nepremičnine, ki so jih doslej Srbi hoteli prodati inozemcem, so si morali najprej pridobiti privoljenje zasedbenih oblastev. To nadzorstvo nad prodajo nepremičnin v Srbiji je zdaj razširjeno in morajo imeti Srbi za prodajo svojih nepremičnin posebno dovoljenje zasedbenih oblastev tudi v primeru, če svoje nepremičnine prodajo Srbom.

— Komunistični čet je v Srbiji čedalje manj. Beograjsko »Novo Vreme« poroča iz Obrenovca, da se je v njegovi okolici na poziv oblastev javilo veliko število dobrovoljcev za borbo proti komunizmu. Vsi ti dobrovoljci so morali pred predstavniki oblastev najprej prisesti. »Novo Vreme« med drugim tudi omenja, da se proces razpadanja komunističnih in četniških čet v Srbiji nadaljuje in prehaja že v zaključno fazo. V članku je tudi objavljena slika komunistične zastave, ki so jo dobrovoljci v neki borbi komunistom zaplenili. »Novo Vreme« se naposled izprašuje, ali so se junaki borili za svobodo Srbije pod svojo srbsko zastavo ali pod boljševiško. Komunistična oziroma sovjetska zastava je simbol tistih izrodov in izdajalcev, ki so skriti za plašč nacionalnih parol 20 let narčno uničevali svojo svobodno državo, dokler je niso docela uničili.

DANES OB 19. (7.) VESELI TEATER

GOSTUJE KLOVN »IKSI«
Začetek ob 19. (7.) — konec pred 21. (9.)

— Srbski listi o porazu boljševikov. Beograjski dnevniki so pod velikimi naslovi objavili poročilo o zavzetju sovjetskega mesta Stalino, prav tako pa tudi o zaključku operacij v Baltičnem prostoru. V svojem komentarju teh dogodkov piše »Novo Vreme«, da se je ruska vojska moč zmanjšala že za 63 milijonov mož in da je Stalinu ostal na razpolago samo še neznan prostor, ki v njem ni nobene pomembnejše industrije, dočim je ogromen prostor, ki je na njem najvažnejša sovjetska industrija, že v nemških rokah. Dogodki zadnjih mesecev kažejo, da je bila Sovjetska Rusija gnala in je bil torej njen razpad, ki je še na vidiku, več kakor potreben, če se hoče Evropa osvoboditi sovjetskega zla in spet nanovo urediti ter gospodarsko v blagostanju zaživeti.

— Sprememba okolišaj pošte Polhov Gradec. Iz okolišaj pošte Polhov Gradec se izločijo kraji Crni vrh (sedež pomožne poštne postaje), Smolnik, Selo, Sletnica razen hiš. št. 1, 2 in 3. del Polhovoga Gradca, in sicer hišne št. 58, 59, 60, 62 in 64 in del Sletnika, hišne št. 6 in 7, ker so sedaj pod nemško oblastjo.

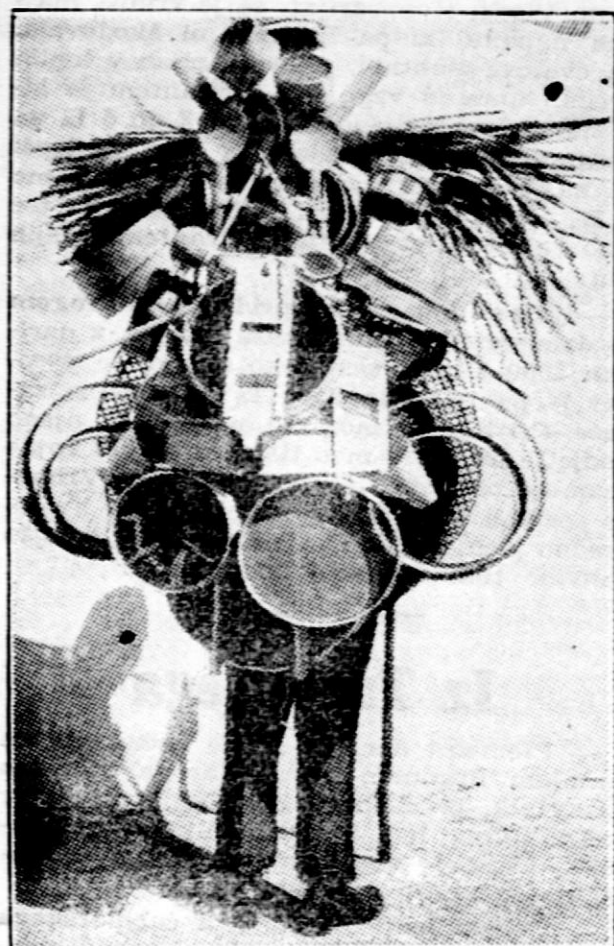
— Sentjakobska knjižnica v Ljubljani je odprta v petek dopoldne od pol 10. do 12., ker je v soboto praznik. 501 n.

— Številni ponesrečenci. Včeraj so bili sprejeti v ljubljansko bolnišnico številni ponesrečenci. — Štiriletni Peter Remžgar, sin posestnika iz Loga, je padel s skednja in si zlomil levo nogo. — Marija Katler, 70letna žena upokojenega prejemnika dohodarstvenega urala iz Ljubljane, je padla po stopnicah in se ranila po rokah in obrazu. — Danica Laznik, 6letna hči delavca iz Ljubljane, je udarila z glavo ob okenski okvir in se ranila. — Alojz Kušar, 28letni občinski sluga iz Dobrove, je bil napaden v sosedni žužici; nekdo ga je zabodel v pleča. — Žrtve napada je tudi Jože Ježek, 55letni posestnik iz Dobrove; nekdo ga je udaril s kolom po glavi. — Ivanko Šubičevo, staro 34 let, so prepeljali včeraj iz škofoje Loke obstreljeno v desno nogo. Rana je bila tako huda, da je ranjenka včeraj izktravala.

Dolenjska — njene lepote in zanimivosti

ali to pot za izpremembo: V senci ribniških nebotičnikov

Ljubljana, 30. oktobra
Optimistov je na svetu menda res malo. Jaz sem bil od nekdaj med njimi. Če je nebo zavito v še tako težke oblake, težje od svinca, verjamem se zmerom, da se bo vane zapodil veter in jih odgnal. Verjamem vse dotlej, dokler izpod neba ne začne padati dež.

Takšen nepopoln optimist sem bil tudi pred tedni, ko sem končal svojo reportažo o Dolenjski pri Kočevju in obljubil, da bo poglavje o Ribnici in Velikih Laščah napisal g. Ivan Pucelj. Ali je bil preobremenjen z delom in skrbmi, da tega ni storil, ne vem. Vem le to, da je zadnjič, ko sem ga vprašal, kdaj bo napisal obljubljeni, dejal, da sploh ne bo nič napisal.

In zdaj stojim sredi Ribnice, pa premišljam. Ne vem, kje bi začel? — Z zgodovino, pri sedanosti ali pri hudomušni šegavosti teh ljudi?

Morda celo pri učenem ribniškem rojaku Jakobu Gallusu — Petelinu ali pri Francetu Prešernu, ki je dve leti po Ribnici prenašal ljudsko kmetijsko bukvico in se kot bistroumen fant uvrstil v zlato knjigo med premišljevalce. Morda bi kazalo tudi razmisljati, ali si je Prešeren dober del svoje hudomušnosti pridobil v Ribnici ali pa je v njem morda tičala že v gorenski Vrbi, ko so ga obstopile rojenice in mu napovedale, da bo srečen na Parnasu in nesrečen pri dekletih.

Mar naj povem, da je Ribnica lepa? Reči boste, da sem za vsak kraj dejal, da je lep. Res je! In nič čudnega ni, če so zame vsi kraji, ki sem došel o njih pisal, lepi. Saj so slovenski! Komu pa domovina ni lepa?

Za Ribnico lahko še posebej trdim, da je lepa. Ne zaradi nje same, da bi se njim ljudem prikupil, niti zavoljo sebe, ki je zame lepa vse, kar je naše, slovensko, pač pa zaradi prvega slovenskega novinarja Valentina Vodnika, ki je že pred dobrih sto leti, ko je nekaj let kaplanoval v Ribnici, napisal, da je Ribnica najlepši trg na Kranjskem. Vodniku boste menda verjeli.

Kar nič ni prav, da sem zajadril v resnobo. Da sem vanjo zajadril prav v Ribnici, kjer krešejo dotipe kakor v starih časih kmetje kresilo in kjer je Puhkov Lukček, ki je za svojega življenja sama bogce rezal, rekoč baje dejal, pa mu je korito ratalo. Ta Puhkov Lukček je nekakšen ribniški streljavec. Če se v Ribnici zgodi kaj narobe, je še dandanes kriv samo Puhkov Lukček; bog se usmili njegovih kosti, če že niso zdavnaj prepereli!

Če hočem za okroglo dva tisoč let nazaj pobrskati v zgodovino Ribnice, moram najprej povedati, da to kraje poznali že Rimljani. Saj je v njihovi dobi vodila po robu te doline važna vojaška cesta. Kako je bilo z njo pozneje, ni znano. Znano ni niti to, kdaj so Ribničani postali ponosni tržani. Ogenj je uničil vse listine, ki bi lahko govorile o zgodovini šegavega in najbolj samosvojega slovenskega trga. Šele iz časa pravi koncu srednjega veka vemo nekaj zanesljivih podatkov.

Prav tistega leta na primer, ko je zdaj tako slavni Kristof Kolumb čisto po golem naključju, ne da bi se sploh zavedal, kaj je našel, odkril Ameriko, se je tudi v Ribnici zgodilo nekaj imenitnega. Cesar Friderik III. je namreč tistega leta dal Ribničanom pravico prostega trgovanja z živino, platnom in izdelki iz lesa. Tedaj so Ribničani postali spretni trgovci — kot takšni slove še dandanes, vendar pa ne

smete misliti, da so bili stari Ribničani res samo dobri trgovci! Bili so tudi junaki, ki so za turških vpadov v naše kraje na vrhu Male gore pri Sv. Anji zažigali kres in velikolaste sosedje opozarjali na nevarnost turških drha, poleg tega pa znani ribniški grad branili zmerom tako junsko, da ga Turki niso nikoli zavzeli, čeravno so Ribnico samo enajstkrat oropali in požgali. Ribnica je znamenita tudi zaradi tega, ker je bila v njej pod starodavnim, še zdaj stoječim hrastom baje sežgana poslednja slovenska čarovnica Marina Sušarkova, po domače Česnova. To se je zgodilo prvo leto 18. stoletja in pravijo, da so njene grešne kosti na grmadi tako pokale, kakor zdaj poka na vzhodni fronti. Vse ljudi je bilo tedaj groza.

In učena je bila Ribnica od nekdaj! Ze proti koncu 14. stoletja je imela sedemredno latinsko šolo, naš znani zgodovinar Vrhovec pa celo pravi, da je bila najbrž v Ribnici najstarejša gimnazija na Kranjskem, ki je za Francozov tako zelo slovela, da so jo obiskovali dijaki iz dalmatinskih, istrskih, tržaških, goriških in seveda tudi naših kranjskih krajev.

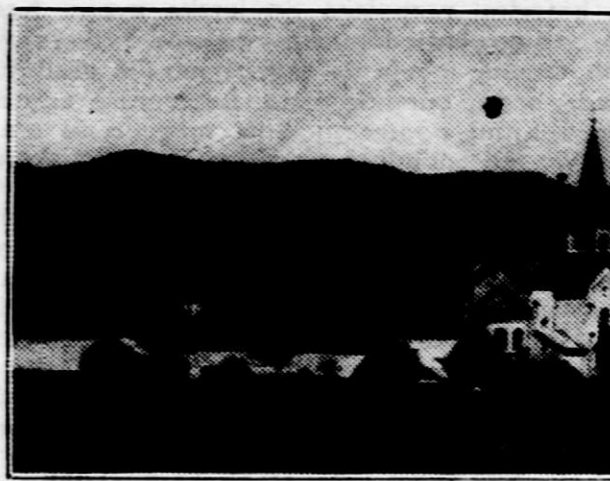
Prvi znani ribniški gospodje so bili Žovneški, ki so jih z žensitvijo nasledili Turjanci. Po njihovi smrti je bil grad last Ortenburžanov, še pozneje pa mogočinski Celjskih grofov in Habsburžanov, ki so jih dedovali zasebniki — tja do gospoda Rudeža, še dandanes v spominu vseh Ribničanov slovitga in dobrosrčnega župana.

Zgodovino sem zdaj nekako opravil. Več se o njej ne bom govoril, ker bi mi sicer učeni ribniški rojak, zgodovinar dr. Jože Rus povedal, da sem se tu ali tam zmotil.

Dandanašnja Ribnica, ki se je tako priznajo zleknila ob Bistrici, preživlja, gaber, jelka in smreka z Velike gore, hrast, gaber in breza z Male gore, razni živino-

rejski proizvodi, pa fižol in prašiči, ki jih bo letos menda zelo malo. Kakor po vsem Dolenjskem, so tudi po Ribnici v prvi polovici oktobra srdito obračunavali s pujsi, da bi ne imeli pozneje z njimi preveč skrbi. Druga leta so jim povsod prizanašali vsaj tja do božiča, letos, ko je tudi zima s prvim snegom pohitela, pa so Dolenjci pohiteli tudi z izpraznjevanjem svinjakov.

Poglaviten pa je v Ribnici seveda les. Zaradi tega lesa sem tudi dejal, da je ta re-

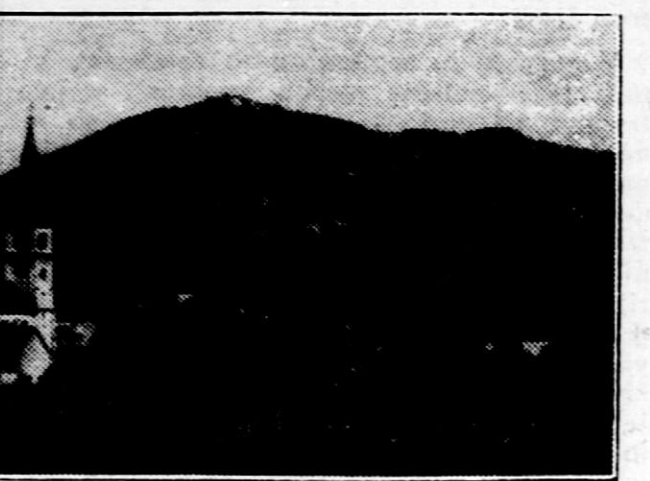
portaža napisana v senci ribniških nebotičnikov. Menda ni nikogar, ki je bil v Ribnici, pa ni občudoval teh nebotičnikov — ogromnih skladovnic že našaganega lesa, ki sežejo v višino v višino štirih ljudi. Koliko potrpljenja je potrebnega in koliko pridnih rok, dokler ne zrastejo ti nebotičniki v prečudno višino, da potem čakajo kupca, ki jih bo za drag denar spet podrl in odpeljal kdo ve kam daleč onstran meja.

Les pa seveda ni poglaviten zaradi tega, ker Ribničane izdatno preživlja, ampak tudi zaradi slovitga Ribničana Vrbana, ki je

slavo Ribnice raznesel malone po vsem svetu: je Ribničan Vrbano po celem svetu znan. S svojimi Vrbanom so se Ribničani tudi najbolj uveljavili v našem slovstvu, saj ni ne otroka, ne odraslega, ki tega slovitga ribniškega moža ne bi poznal.

Pa gospodarski pridelki, ki z njimi Ribnica preživlja sebe in nas! Zemlja je tam najplodnejša v vsej ribniški dolini. Ribničani pa so dobri gospodarji, o čemer pričajo njihovi zajetni in nenavadno čisti domovi.

Grešil bi, če bi pred koncem pozabil »Ribniško galerijo«, ki jo najdete v pregoštoljubni gostilni »Pri Cenetu«. Vsi ribniški veljaki so tam naslikani in vsa ribniška hudomušnost se zrcali na njihovih

obrazih. Če imate časa kaj več, posedite »Pri Cenetu« do večera, pa boste vse te obraze videli žive. Takrat se začne med njimi jezična borba, seveda samo hudomušna. Če vaš jezik ni dovolj gibčen in pridna, nikari ne posežite v pogovor! Kar hitro vas bodo dejali ob tla, da bo vas mimila dobra volja, njihova se bo pa še povečala. Zamere seveda ne smete poznati! Dovpiti je dovpti, dovpti pa je pol Ribničanova življenja! Šegav je, toda nikoli zloben!

Takšna je le mimo grede pogledana naša Ribnica. R—y

Zgodovina italijanskega nogometnega prvenstva

Italijanski klubi tekmujejo za prvenstvo že 41 let, najuspešnejši je bil klub Genoa, sledita mu Juventus in Pro Vercelli

Ljubljana, 30. oktobra
V ponedeljek smo poročali na kratko o rezultatih prvega kola tekem italijanskega nogometnega prvenstva. Večina tekem se je končala, kakor so že predvidevale napovedi, na splošno pa pravijo prva poročila, da so v odprtih tekah množica pokazala še mnogo vpliva dolgega poletnega odmora. Za informacijo našim čitateljem naj za danes sledi nekaj podrobnosti iz zgodovine italijanskega nogometnega prvenstva in o posameznih prvakih.

Prvi nogometni prvenstveni turnir v Italiji beležijo zgodovinski zapiski že v letu 1898. Nogomet se torej v Italiji ponasa že s 40letno tradicijo in je v tem predvsem iskati razlago za pomembne uspehe, ki jih je v zadnjih letih dosegel v mednarodni areni. Prvega prvenstva l. 1898 so se udeležili štirje klubi. Igrali so dve izločilni tekmi in končno se odločilo med zmagovalcem, ki je naklonila naslov prvega nogometnega prvaka tedanjemu nogometnemu klubu »Genoa Cricket and F. C.«. Kakor kaže že samo ime kluba, pa tudi ime igralcev Spensley, Leaver, Baird in drugih, se je italijanski nogomet tedaj še močno oslanjal na angleške vzornike in pomočnike. Prvenstvo si je Genoa Cricket and F. C. obdržal tri leta. V turnirju l. 1899. so sodelovala tudi še samo štiri moštva, leto kasneje pa jih je bilo že pet. Obe leti je prejšnji prvak posegel v boj šele v finalu, kjer se je pomeril z najboljšim klubom iz izločilnih tekem.

Uspehe genovskega kluba je prvi prekinil Milan F. B. and Cricket club, v katerem so bili Angleži tudi močno zastopani (Hood, Sutter, Gadda, Davies, Dapples itd.) To je bilo l. 1901., toda že naslednjega leta se je v turnirju, ki se ga je udeležilo osem klubov, prvenstvenega naslova ponovno polastil Genoa Cricket ter ga potem obdržal do l. 1905., ko se je kot prvak prvič pojavil klub, ki se še danes uspešno bori v italijanskem nogometnem prvenstvu. Bil je to Juventus, ki je s svojo zmago za dolgo dobo porinil Genovežane z nogometnega prestola, čeprav tudi sam ni na njem sedel dlje kot eno leto. Naslednji dve leti je bil prvak že zgoraj omenjeni milanski klub, kakor se je začela zmagovalna doba Pro Vercellija l. 1908, ki jo je edino l. 1910 prekinil Internazionale FC Milano. V prvenstvu je vse do l. 1910 sodelovalo le manjšo število klubov (4 do 9), nato pa je bilo vsako leto več konkurentov, tako da je bilo treba preurediti tudi potek tekmovalja. L. 1911 se jih je vpisalo že 12, naslednje leto 14 v letih tik pred svetovno vojno pa 30, 45 oziroma 51. Od leta 1916 do 1920 prvenstvenih tekmovalj

ni bilo. Klubi so bili prvotno razdeljeni v dve skupini in zmagovalca sta se potem pomerila v odločilni tekmi za naslov prvaka. L. 1913 so morali odrediti več izločilnih tekmovalnih skupin, kakor so zmagovalci igrali med seboj do odločitve. Od l. 1911 do l. 1914 je bil prvak Pro Vercelli, leta 1914 Casale FC in zadnji predvojni prvak zpet genoveški klub, ki se tokrat imenuje že Genoa FC in je bila večina njegovih igralcev že Italijanov.

Po svetovni vojni so igrali prvo prvenstvo l. 1920. Sodelovalo je 66 klubov. Pot do prvenstva je vodila skozi izločilne pokrajinske tekme, nato medpokrajinske, dokler se nista sestala v finalu najboljša kluba. Prvenstvo je l. 1920 pripadlo klubu Internazionale FC Milano, naslednje leto, ko je sodelovalo 38 klubov, Pro Vercelliju in l. 1922 US Novesu med 46 sodelujočimi.

L. 1922 je pot do prvenstvenega naslova ponovno preurejena, tokrat za pet let. V Severni ligi sta tekmovali dve skupini po 12 klubov in je »ligaški prvak« postal klub zmagovalcev v tekmi med obema zmagovalcema skupin. V Južni ligi je bilo več skupin in je sodelovalo 32 tekmovalcev. Skupinski prvaki so tekmovali med seboj, prva obeh lig pa nato za naslov državnega prvaka. V naslednjih letih se je sicer število sodelujočih klubov v obeh ligah sicer spreminjalo, v glavnem pa je ostal način tekmovalja enak. Prvo leto po novem načinu je odnesel prvenstvo Pro Vercelli, nato Genoa FC dve leti, l. 1925 Bologna FC in l. 1926 FC Juventus.

Naslednja tri leta, od 1927 do 1930 so bili prvorazredni klubi razdeljeni v dve skupini po 10 oziroma 11 oziroma 16 klubov in se je prvo leto udeležilo finalnega tekmovalja 6, nato 8 klubov, tretje leto pa sta odločilno partijo igrali samo moštvi obeh skupinskih zmagovalcev. Prvi dve leti po tem sistemu je bil zmagovalac Torino FC, nato pa Bologna FC. Leta 1930. je končno prišlo do popolne reorganizacije prvenstvenega tekmovalja. Nogometni klubi so bili po močeh razdeljeni v tri divize oziroma serije. Število prvih dveh je bilo omejeno, med tem ko se je v tretjo mogel prijaviti vsak, ki je izpolnil določene pogoje. Tretjerazredni klubi še danes igrajo v več pokrajinskih skupinah. Nova ureditev se je izkazala za zelo posrečeno in tekmujejo letos po tem sistemu že trinajsto leto. Edina sprememba, ki so jo prvotne določbe doživele se je našla na številu sodelujočih klubov. Do l. 1935 jih je sodelovalo 18, nato pa samo 16.

V tem poslednjem najnovejšem razdobju

težja sploh. In vendar se večinoma posreči, tako daleč je že napredovala kirurgija. Sreča, ta motor, ki skrbi za obtok krvi v človeškem telesu in s tem za življenje, utripa pri zdravem normalnem človeku tako, da pride na vsako sekundo en utrip. Na stara leta utripa počasneje. Če dočaka človek starost 70 let, lahko na svoj 70. rojstni dan zabeleži na prvi pogled neverjetno dejstvo, da mu je srce od rojstva do izpolnjenega 70. leta poglano v telo približno 1.000.000 hl krvi. Če pomislimo, kako majhno je srce, moramo pač priznati, da je njegovo delo ogromno.

Prirastek prebivalstva Francije

Razdelitev živiliških nakaznic v Franciji je obenem omogočila zbrati statistične podatke o številu prebivalstva. Letos 1. aprila je imela Francija 39.302.511 prebivalcev, 8. marca 1935 pa 39.991.429. V letošnjem številu pa niso všteti vojni ujetniki in prostovoljci, ki so prostovoljno šli v Nemčijo na delo. Če pristejemo še te, vidimo, da se je povečalo število prebivalcev Francije od 8. marca 1935 za 950.000. Pariz ima zdaj 2.295.353 prebivalcev. Poleg tega ima Francija še 17 mest z nad 100.000 prebivalci. Med temi mesti je največji Marseille, ki šteje 729.467 prebivalcev, najmanjši pa Rems, ki ima samo 101.148 prebivalcev.

Najstarejša topovska krogla

V starem veku ljudje sploh niso poznali topov. Obstreljevali so se v bitkah večinoma s kamni in si pomagali pri obleganju trdnjav z raznimi primitivnimi napravami. Vendar pa moramo že šteti med kroglice gladko brušene povsem okrogle kamne s premerom 14 do 40 cm in teže od 6 do 8 kg ki jih je bilo polno v petih arzenalih, najdenih leta 1927. v gradu Pergamonu. Ti arzenali so iz leta 201 pred Kristusom in v njih so shranjene prve starogrške »topovske« kroglice. Podobne kroglice so našli sicer že prej, niso se pa dale določiti še poedine vrste in zato so veljale za srednjeveške, bizantinske ali turške kroglice.

Red mora biti!

Tudi red spada k vrlinam, ki jih ne smemo pretravati. Sestra nekega mesarja v Tortonu je tako ljubila red, da ni trpela, da bi bila vrata v ledenico odprta. In ko jih je našla nekoč zopet odprta, jih je v vnmoti tako zaloputnila, da so se zapahnila. Ta čas je bil pa njen brat v mesnici, kjer je kajel meso. V oktobru je v Italiji še toplo in mesar seveda ni bil oblečen za daljše bivanje v ledenici, kjer je bilo 40 stopinj pod ničlo. In ko so čez dobre pol ure ljudje zaslišali njegovo obupno razbijanje po vratih in stenah, so mu odprli vrata. Mož je bil tako prestrašen, da se je komaj še držal na nogah. Najbrž sedaj njegova sestra ne bo več tako vnetja za red.

Drage sanje o zlatu

Težkega srca se je ločil v solni dvorani sodišča v Holbacku na Danskem neki zelandski kmet od svojih sanj, zlatu in od 10.000 kron, ki jih je moral plačati za nje. Mož je videl ponoči v sanjah na svoji mizi toliko zlata, da ni mogel premagati izkušnje, da bi ne izpremenil svojih sanj v resničnost. Ustanovil je nekakšno vrtno družbo z vsemi pripomočki in začel na polju kopati zlato. Kopalci so pa našli samo navadno glino. Razočarani kmet delavcem ni hotel izplačati mezd in tako je prišel spet pred sodišče. Sodnik je razsodil, da gre delavec zažulček v znesku 10.000 kron. Hočeš nočeš je moral kmet globoko poseči v žep in drago plačati svoje sanje.

Indijanci umorili brazilskega milijonarja

Iz države Goyaz v Braziliji poročajo, da je bil znani milijonar Heber Magalhães Afer iz Sao Paulo poleti na znanstvenem potovanju ob reki Araguaia umorjen. Umorili so ga havanski Indijanci, ki pripadajo najstarejšemu plemenu brazilske džungle. Afer je prišel z njimi v stik že prej, ko je raziskoval džunglo. Umorili so ga, ko je spal v svojem šotoru, njegovi trije spremljevalci so pa lovili ribe v reki. Rešili so se z naglim begom, sicer bi bili Indijanci umorili tudi nje.

Dom Franca Jožefa na Velikem Kleku

Sredi vojne so dogradili na najlepšem vrhu Velikega Kleka v višini 2418 m po napornem delu Dom Franca Jožefa. Temeljni kamen novega planinskega doma je bil položen že v začetku našega stoletja. Ko je bil pa dom dograjen in zgrajena avtomobilska cesta na Veliki Klek je postalo poslopje kmalu pretesno. Zato so sklenili razširiti ga in dela so se pričela leta 1939. Zdaj je razširjeno modernizirano poslopje dograjeno in velja naravnost za vzor alpskega stavbarstva. V šestih jedilnicah s solničnimi terasami je prostora približno za 1.000 gostov. Istočasno lahko prenoči v domu 250 turistov.

nekaj besed, med njimi jasno naslednje: Prijatelj, čujte... in odgovorjajte...

Vstal sem, skočil k steni in odtrkal v isti abecedi: Kdo ste?

Takoj mi je bilo odgovorjeno in razbral sem ime Crafty.

To je bil moj tovariš iz bolnice, ki bi bil rad tako govoril z menoj. Kaj neki mi je hotel povedati?

V trenutku, ko je znova potrkal, je prišel mimo paznik na svojem obhodu. Morda je kaj zaslišal, ker je stal precej dolgo nepremično pred mojo celico.

Končno je odšel in ko je žolta luč njegove svetilke nehala svetiti v okence mojih vrat, sem nadaljeval prekinjeni razgovor s svojim sosedom.

Imel sem nekaj časa precej dela, da sem prestregel in razbral, kaj mi je hotel Crafty povedati. Toda kazenci imajo čudovito sposobnost razumevanja in tako sem končno razbral prijateljevo sporočilo.

Končno se mu je bilo posrečilo polastiti se mojih čevljev in odnesti jih iz delavnice. Da bi jih skril, je dvignil v podu na hodniku med njegovo celico in mlino nekaj desk.

Bil sem prepričan, da ni bilo mogoče najti tega skrivališča.

Moj demant je bil torej zopet tu, komaj dva metra od mene. Ali sem pa mogel upati, da ga zopet dobim? Ali je bil sploh še v peti, kamor sem ga bil skril? Kaj pa če je prišlo jetniškim čevljarjem na misel popraviti moje čevlje?

PROKLETSTVO

DEMANTA

R o m a n .

— Kako dolgo morate še ostati tu? — me je vprašal nekega dne.

— Ne vem, — sem odgovoril.

— Je-li to mogoče?

— Da, to je res.

Moj odgovor ga je spravil v zadrego. Ni mu šlo v glavo, da bi kaznenec ne vedel, kako dolgo bo moral še sedeti v ječi.

— Če sami ne veste pa poizvem jaz, — je dejal. Drugi dan mi je povedal, da sem odsedel že štiri sto dni in da bom moral ostati v kaznilnici še 1425 dni.

In pripomnil je:

— Letos ob novem letu bo kralj pomilostil nekaj kazencev. Poskusiti hočem obrniti na vas njegovo najvišjo pozornost.

Zahvalil sem se častitljivemu duhovniku, kakor se je spodobilo, čeprav sem njegovi obljubi kaj malo zaupal.

Smola me je preganjala in bil sem prepričan, da se me bo držala, dokler bom v Readingu. Nekega ponedeljka sem zapustil bolnico in ko sem stopal čez ozko dvorišče proti poslopju, kjer je bila

moja celica, me je presenetil nepričakovan prizor.

Neki kazenec se je opotekal med dvema črno oblečenima možakarjema. Za njimi so stopali pastor, ravnatelj kaznilnice v črni rendigoti, dva paznika in mož mračnega obraza, držel v roki zelen kovček. Ko me je zagledal, mi je kazenec pokimal z glavo in zaklical z drhtečim glasom:

— Zbogom, tovariš! Zbogom! Moli zame!

Začutil sem, kako me je spreletel mraz.

— Kam vodijo tega človeka? — sem vprašal paznika, ki me je spremljal.

— Na morišče, — je odgovoril in se odkril.

Tudi jaz sem se odkril in obstal kakor vkopan, držel čepico v roki.

V ozadiju dvorišča so se škripajoče odprla vrata in zapel je navček.

Londonski krvnik John Ellis je zgrabil obsojenca.

IV.

Vidim zopet demant

Po povratku v svojo celico sem dolgo razmišljal o tem nesrečnem in zmolil celo očenaš za njegovo dušo.

Rad bi bil vedel, kdo je bil na smrt obsojeni kazenec in zakaj so ga obsodili. Vprašal sem torej paznika, ki mi je pa odgovoril osorno:

— To vas nič ne briga! Bila je številka vaše vrste in tudi vas ugne nekega dne zadeti ista usoda.

Po tem odgovoru nisem več silil v paznika z vprašanji. Nekaj dni sem bil ves iz sebe.